

HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

XXXII. ÉVFOLYAM

2020. I. SZÁM

TARTALOM

TARTALOM

Megújulás	2
A kard és lant hőse	3
Kétszáz éve született Görgey Artúr	6
Sikeres megmérettetés	8
Bekockultak.....	10
HEAT-tanfolyam Ausztriában	12
Aknászból járőrbe	14
FLIGBY	16
Laboránsok.....	18
Vezető altiszt az MH Központi Zenekarnál.....	20
Az altiszti kar presztízse	22
Egy világhírű fegyver nyomában (1).....	26
Haditechnikai hírek a nagyvilágból	28
Örömteli találkozás.....	30
Névadójukra emlékeztek	30
Katonahumor	31
Külföldi hősök magyar földben	32

Sikeres megmérettetés 8. oldal

Megújulás

A Magyar Honvédség megújul. Halljuk, látjuk és tapasztaljuk ezt a folyamatot. Az eredményei azonban minket gazdagítanak. Olyan eredmények ezek, amelyekre méltán lehetünk büszkéek, a lehetőségért pedig hálásak. Ahogyan dr. Benkő Tibor, Magyarország honvédelmi minisztere fogalmazott: „A Magyar Honvédség Parancsnoksága megvalósította a kitűzött célokat”.

Biztos vagyok abban, hogy számtalan, a családtól távol töltött óra, álmatlan éjszakák sora, rengeteg tanulás áll ennek a sikernek a hátterében. A testületi siker az azt alkotó emberek érdeme. A katonáé, a honvédelmi alkalmazotté: az öné, kedves olvasó, aki még ha csak aprónak tűnő dolgokkal is, de hozzájárult a miniszteri elismeréshez. Megálltuk a helyünket egy sokunk számára merőben új, ismeretlen területen is, a tapasztalatunkra, megszerzett tudásunkra és kitartásunkra alapozva. Ez a miniszteri elismerés azonban nem ok arra, hogy hátradőljünk, számos feladatot tartogat még a közeli és távoli jövő számunkra. Ezek a feladatok – ahogyan Korom Ferenc altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka fogalmazott a parancsnokság éértékelő és feladatszabó értekezletén – „a hazája iránt elkötelezett, a béke- és műveleti feladataira felkészített katonákkal valósíthatóak meg”.

Ebben az időszakban, amikor minden feltétel adott ahhoz, hogy a régió meghatározó haderejévé váljunk, már csak nekünk, katonáknak kell hozzátennünk elhivatottságunkat, szakmaszeretetünket, tapasztalatunkat és tudásunkat ahhoz, hogy elmondhassuk a jövő generációinak: „Igen, rajtunk múlt, és megcsináltuk.” Itt saját magunknak kell elszámolni azzal, amivel hozzájárultunk sikereinkhez. A sikerek azonban csak a múlt ismeretében érhetők el. Lőrincz Kálmán vezérezredes „Menetben” című (immár második kiadásban megjelent) könyve előszavában így fogalmaz: „Nagyon kérem, hogy kritikusan olvassák, ha olvassák. Négy fejezetben tizenkétszer teszem fel a kérdést: mit gondoljunk erről? Gondoljanak valamit! Csak egyet ne tegyenek: hogy nem gondolnak semmit”. Ez az üzenet a változás alapja, az eredményeink kulcsa.

Ennek a megújulási folyamatnak a Honvéd Altiszti Folyóirat is része, melynek első kézzelfogható jelei már ebben a lapszámban is láthatók.

Tigyi István Zsolt főtörzsszázlós

A kard és a lant hőse

Zrínyi Miklós-emlékévvé nyilvánították 2020-at, a hadvezér-költő születésének négyszázadik évfordulóját. A Zrínyi-család kapcsán nyilván a szigetvári vértanúra is emlékezünk, aki 1566-ban a Szulejmán szultán által vezetett, hozzávetőleg ötvenezer fős sereggel szemben közel egy hónapon át hősiességgel védte az erősséget, ám végül maradék seregével a belső várba szorult; ekkor a vár feladása helyett katonái élén szeptember 7-én kitört és hősi halált halt. Az emlékévvé nyilvánításban a szigetvári hős dédunokája áll, „akinek alakja a magyar történet szomorú XVII. századában magasan emelkedik az ország sorsát akkor intéző vezérférfiak fölé” – írja Markó Árpád „A magyar véderő eszméje gróf Zrínyi Miklós munkáiban” című írásában.

Az idei év emlékévvé nyilvánítását nem véletlenül kezdeményezte a Honvédelmi Minisztérium, hiszen Zrínyi Miklós mint katonaeszmény él a magyar honvédek körében. „Az emlékévvé nyilvánítás során olyan programokat szervezünk, amelyek a társadalom valamennyi rétegét, korosztályát megszólítják. Az emlékévvé lehetőséget ad arra, hogy bemutassuk Zrínyi Miklós nagyságát papírra vetett gondolatai és tettei által” – mondta prof. dr. Padányi József vezérőrnagy, az NKE Hadtudományi

Zrínyi Miklós félalakos képmása
(Jan Thomas, 1662–63)

Doktori Iskola vezetője. Hozzáteszte: Zrínyi a tizenhetedik század, sőt a magyar történelem egyik legkiemelkedőbb alakja. Talán kevesen tudják, hogy a „kard és a lant hőse” páratlan fegyvergyűjteménnyel rendelkezett, volt egy 600 kötetes könyvtára, valamint 5-6 nyelven írt, olvasott, beszélt. Jelmondata – Jószerencse, semmi más! – azt mutatja, mennyire fontos volt számára a sors és a szerencse, valamint ezek uralásának kérdése. Hitvallása és a mának is szóló üzenete pedig ekképp foglalható össze: megalkuvás nélküli hazaszeretet.

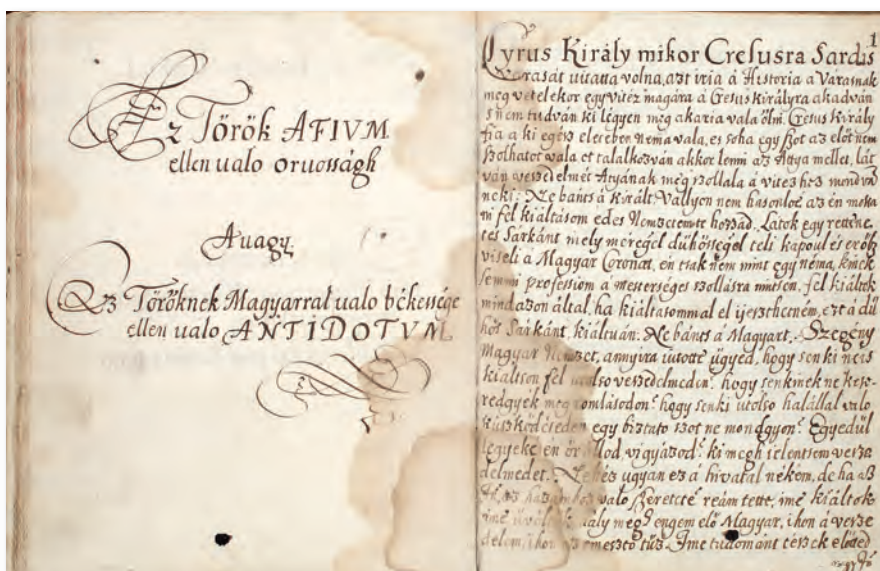
Markó az alábbiak szerint fejezi ki a leglakonikusabban Zrínyi Miklós szerepét a történelem folyamában: „Ha Zrínyi Miklós nem születik, akkor a hosszas hadakozásokban kimerült, és háromfelé szakadt ország belpolitikai és vallásharcaiban széjjelbontott lakossága fásultan beletörődve sorsába, Bécstől, koronás királyától és környezetétől sem támogatva hanyatlik lassú pusztulása felé.”

Az ő halhatatlan szellemét életrajzi könyvek és az interneten fellelhető értekezések sokasága idézi, melyek mindenki által elérhetők. A Honvéd Altiszti Folyóirat szerkesztőbizottsága éppen ezért úgy döntött, hogy vezérlő eszményképünk születésének négyszázadik évfordulóján a folyóirat a hadvezér-költő életének kevésbé ismert oldalát bemutató részleteket, idézeteket ad közre eredeti kéziratokból, publikációkból.

Ki volt Zrínyi Miklós? Hogyan vált a történelmünk egyik legjelentősebb ikonjává? 1847-ben íródott egy különleges pályamű Vasvári Pál tollából: a „Zrínyi Miklós, a költő”, amely 36 fejezetbe foglalva tárja fel előttünk Zrínyi Miklós életének, személyiségének ismert és kevésbé ismert területeit. Vasvári a Szigeti veszedelem szerzőjében látta meg a saját kora elé

Zrínyi jelmondata saját kézírásával

Zrínyi híres munkájának címlapja és első oldala

példaként állítható emberideált, hiszen a költő-író, politikus és hadvezér Zrínyi megtestesítette mindazt, amit a reformkori politikai elvárások helyeztek a hazája sorsáért nemcsak gondolkodó, hanem írásaival hatást gyakorló és tettekben is cselekedni vágyó személy elé.

A 15 arannyal jutalmazott pályamű megalkotásának előzményeit Hausner Gábor „Pártütő volt-e Zrínyi Miklós (a költő)” című írásában az alábbiak szerint ismerteti:

„A pályamű alapját a 18-19. századi jezsuita forrásfeltárás és történetírás eredményein alapuló, kiegyensúlyozott Zrínyi-kép alkotja, amely 1847-48-ban Magyarországon erős Habsburg-ellenes politikai töltést kapott, és a költő és hadvezért a Habsburgokkal szembeállítva, a velük szembeni függetlenség szimbólumaként kezdték ábrázolni. E narratíva legfontosabb elemei a bécsi hadvezetés, jelesül az olasz származású Raimondo Montecuccoli császári tábornoknak Zrínyivel szembeni rosszindulata, gáncsoskodása, amely megakadályozta Zrínyi számos tervének végrehajtását (például Kanizsa elfoglalását, illetve Zrínyi-Újvár megvédését), és Zrínyi »gyanús« halála (orgyilkos általi meggyilkoltatása a bécsi udvar megbízásából). Elsőként Vasvári Pál, a márciusi ifjak egyike 1847-ben a Kisfaludy Társaság pályázati felhívására készített, de végül 1956-ig kéziratban maradt, »Zrínyi Miklós a költő« című életrajzában tűnt fel. A Vasvári általa fölrajzolt portré a magyar függetlenségi törekvések hőseit állította példaképül kora és nemzedéke elé.”

Az első fejezet lapjain az író a Zrínyi-család összefoglaló történetét meséli el. Az írásában messzemenőig érezhető a Zrínyi Miklós bátor cselekedete és hazaszeretete iránti legmélyebb tisztelet és imádat. Vasvári párhuzamot von írásában a két korszak politikai, társadalmi változásai, konfliktusai, a nemzeti öntudatra való törekvések, a politikai közfelfogás gyökeres változása között, ezáltal a magyar függetlenség szimbólumává tette Zrínyit. De nemcsak tette, hanem Vasvári Pál valóban komolyan

is vette díjnyertes pályamunkája főhőisének, Zrínyi Miklósnak a mintáját.

„A Zrínyiek századai az önfenntartásért vívott csaták súlyos korszakát képezik, s e századokban a legfőbb polgári erényül kellen felülvinni a hősiségnek. Ki leginkább bírta védeni a külzivatark ellen az országot az tett legnagyobb szolgálatot a hazának. S a Zrínyiek e polgári erénynek kizárólagos birtokában látszott lenni. Más családok igyekeztek, küzdöttek, törekvének s egy kiváll a többi közül és halhatatlan tényeket vitt véghez. De a Zrínyiek családjának minden tagja hős szerepet viselt. Ahány Zrínyi, annyi hős! Annyi hadibajnok! És el ne feledjük, hogy a Zrínyiek nem csak hősök, hanem hazafiak is valának [...]. Itt a terjedelmes Zrínyi család egyik tagjáról akarok szólni, ki hazánkban e név alatt ismeretes: Zrínyi a költő! [...]”

A Zrínyi szót magában megemlíteni nem elég, mert Zrínyiek többen voltak, de ha azt mondjuk Zrínyi a költő, e nevek alatt csak Miklóst értjük, ki a családjában a VII-ik, mert az egész nemzetségben csak ő volt költő. Miklós a legtökéletesebb jellem az egész terjedelmes családban, s ezért az életrajza különös figyelmet igényel. [...] Ő valamennyi Zrínyiek közt legszebb irányban vívte életét, legtökélyesebbé jellemét. A hősiesség benne nem csupa természet szerű ösztön volt, ő a természet egyszerű ajándékát vasszorgalommal művelé ki. A hadipályán sem csupán karja hatalmának eredménye volt. A csaták fontos tudományát ő átvirrasztott éjeken tanulta. A hazaszeretet, mely sokak keblében csak ösztönszerű érzés volt, Zrínyinél a kebel legszentebb érzelméül tűnik fel. Ha pedig mint embert tekintjük, a szomorú kor gyászolóját, az elkeserítő körülmények vértanúját fogjuk benne látni [...]”

A politikai helyzet, a vallásos neveltetés, az 1566. évi esemény, édesap-

A Zrínyi-fegyvertár fennmaradt darabjai

ja, Zrínyi György vitézsége és korai halála a gyermekkorára meghatározó jelentőségű volt. Nem véletlenül, hiszen a család ozalyi és csáktornyai várkastélyaiban, ahová csak lépett, a folyosókon, a termekben, az udvaron, a várfalakon, mindenütt zsákmányolt török zászlók, szpáhi puskák, kopják, ágyúk hirdették a Zrínyiek harci erényeit.

Édesapja megmérgezése, majd halála (1626) után „a Zrínyi család hatalmas gyászba merült, és a bánatos édesanyja nagy gyászünnepegy közepette a vitézi birtokára vitette férje kihűlt testét, majd elvonult a világtól és magányában siratta élete végéig. Az édesanyja elvonulása nagy hatással volt az ifjú Zrínyire is, ő elrívült az apja sorsa felett és ráeszmélt, hogy a világ hatalmasai mind Wallensteinekből (Wallenstein gyáva büszkeségének esett áldozatul az édesapja, őt vendégségben vacsora közben mérgezték meg egyes források szerint) állnak, kik mérget felhasználnak önbüszkeségük céljaira. Az édesanyjának a szomorúságában nagy szüksége volt az ifjú Zrínyire, akit a harcias jelleme viszont nem engedett a könnyek hullatására.”

A következő fejezet Zrínyi tiszai csatáinak történetét eleveníti fel, ahol az egyik győztes csata diadalmamórából ki sem józanul, s máris a másik csatába siet. A tiszai hadakozás után Csáktornyára vonult s gondolkodni kezdett: vajon Magyarországhoz tartozik-e az ő félszigete, vagy Hor-

vátországhoz? „Őt a véletleneset két hon közepére terelte. A föld melyen élt Varasd megyéhez tartozott s így Horvátországba volt kebelezve, szíve pedig magyar honhoz tartozott. Őt eddig a föld fekvése hozta zavarba. Nem tudva melyik nemzethez csatolá őt a sors melyikhez kell legközelebb állnia [...]. Hogy ezentúl őt ily kétke-
dés ne támadjon keblében kieszkö-
zölte, hogy Muraköz Zala megyéhez
kapcsoltassék. Az anyahonhoz vonzá
őt a honszerelem, s ezért családi bir-
tokait Magyar honba óhajta beleke-
belezetni.”

Itt meg kell említenünk, hogy a magyarok mellett a horvátok is egyik legnagyobb nemzeti hőjüknek tekintik Zrínyi Miklóst, sőt volt olyan időszak, amikor a magyar és a horvát történelmi emlékezet formálói egymással versengve egyenesen küzdelmet folytattak érte.

A pályamű érdekessége a X. fejezet, amelyben Vasvári az Új-Zrínyivár épülését meséli el. A hátralevő fejezetek egyenként számolnak be a nevezetes haditettekről, Montecuccoli és Zrínyi kapcsolatáról, az 1664-es téli vitéz kalandokról és arról, hogyan vonta magára Zrínyi Európa figyelmét. A XVIII. fejezet elbeszéli a kanizsai vár ostromának kudarcát és a hadvezér elkeseredését a nagyratörő terveinek eltiprását követően. Egy fejezetben hosszasan ír Vasvári Zrínyi honszeretetről. Ebből a fejezetből szeretnék egy idézetet megosztani:

„A nagy emberekben nagyok is szoktak lenni a szenvedélyek is. Zrínyi-
ben is nagyok voltak a szenvedé-
lyek, de ő ezeken uralkodni tudott az

Zrínyi halála a kursaneci erdőben (Martin Zimmer tusrajza)

ész által. Minden botlástól megmen-
té őt az ész, s vas következetességgel
játszaná vele a legdicsőbb szerepek
egyikét. De az ész mellett el nem
hanyagolá az szívet sem, melyből a
honszerelem áradozó érzelmei faka-
doztak fel. Ő a csatákban átengedé
magát a honszerelmi érzés árvainak,
szilaj merészséggel rohan vészbe és
viharba egyaránt. Lelke ilyenkor a di-
csőségről álmódzott, melyet honá-
nak szerezni fog és álmódzott a di-
adalkoszorúról, melyet hős kezeivel a
hon virágtalan oltárára fog függesz-
teni. Ő úgy viselt e hon iránt, mint
a legjobb gyermek a szegény édes-
anyja irányában. Kész volt mindent
megtenni ezen anyáért, kész volt
küzdeni, tűrni, s életét veszélyeztet-
ni, pedig mindezekért nem adhatott
neki egyebet a szegény anya, mint
egy meleg ölelést reszketeg karjaival
és egy csókot haldokló anyai ajkáról
[...]. Zrínyi honszerelme önzetlen volt,

ha e hazát egy ember szent akarata
képes lett volna megmenteni a süly-
lyedéstől: ez az ember ő lenne, ő fog-
ta volna megszabadítani a rabigába
görnyesztett hazát. De a kor romboló
folyamatát egyes ember megakadá-
lyozni nem volt képes.”

A hazafiság, a honszeretet példa-
képévé vált gróf Zrínyi Miklós had-
vezér-költő tanításai napjainkban
is időszerűek, és nemcsak a magyar
katona, hanem minden, hazáját és
nemzetét szerető magyar számára is.
Utat mutatnak és tanítanak, rávilágí-
tanak a bajokra, de egyben orvosolni
is igyekeznek azokat. Mindenekelőtt
pedig saját élete példáját állítja oda
a nemzet elé a lánglelkű hadvezér-
költő, akit hazája sorsa a kardforga-
tás mellett a tollforgatásra is ihlette.
Akinék írásait a hazafiúi tűz, a szent
lelkesség, a haza védelme jellemez-
te. Aki azonban nem az üres szószá-
tyarkodást, a szónoklást tartotta fő
hivatásának, hanem a kardforgatást.
Ezzel mutatott példát az akkori ma-
gyarságnak, és örök időkre minden
magyarnak is. Akkor felelünk meg
Zrínyi szellemének, ha útmutatása
szerint élünk és így neveljük a ránk
bízott katonákat is.

Összeállította: Kollár László
főtörzsszászlós

Az illusztrációk a Zrínyi-album című
kötetből (Zrínyi Kiadó,
Budapest, 2016) valók.

Irodalom

Hausner Gábor: Pártütő volt-e Zrínyi Miklós (a költő)? http://epa.oszk.hu/00400/00458/00639/pdf/EPA00458_korunk-02-2018_025-034.pdf

Markó Árpád: A magyar véderő eszméje gróf Zrínyi Miklós munkáiban. Hadtörténelmi Közlemények 41. évf. 1. sz./1940 <https://ma7.sk/kultura/megalkuvas-nelkuli-hazaszeretet>

Vasvári Pál: Zrínyi Miklós, a költő (Vasvári Pál válogatott írásai, szerk. Fekete Sándor). Művelt Nép, 1956.

Zrínyi-emlékévvé nyilvánította az Országgyűlés 2020-at. <https://hirado.hu/belfold/kozelet/cikk/2020/01/03/zrinyi-emlekeve-nyilvanitotta-az-orszaggyules-2020-at>

Kétszázkét éve született Görgey Artúr

Az iskolákban szerzett ismereteink szerint is tudjuk, hogy az 1848-49-es forradalom és szabadságharc egyik legkiemelkedőbb alakja volt Görgey Artúr tábornok. Róla nevezték el a szentendrei laktnyát, s ezért a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia minden évben megemlékezik a kiváló katonáról. Az idei évben Szentendre város önkormányzatával közösen koszorúzták meg az alakulótéren található Görgey-mellszobrot.

A szabadságharc híres tábornoka Görgey Artúr néven látta meg a napvilágot 1818. január 30-án, majd a forradalom kitörésének évében elhagyta a nevének nemesi származására utaló y-t, így ezután Görgei formában írt alá. Édesapja nyomására a tulli utásziskolába került, majd katonai pályafutását – a szabadságharc számos tisztjéhez hasonlóan – a császári seregben kezdte meg. Erősen érdeklődött a természettudományok iránt, ezért kilépett a szolgálatból, s a prágai egyetem hallgatójaként tanult vegyészetet. Diplomáját az 1848. évi sorsfordító események előtt szerezte meg.

Márciusban váratlanul kitört Pesten a forradalom, s Görgey úgy döntött, hogy a kutatások előtt a haza védelmére fordítja erejét. Májusban Pestre utazott, majd a következő hónapban megkezdte katonai szolgálatát századosként a győri zászlóaljnál. Nyár végére előléptették őrnaggyá, s a Dunától keletre fekvő területeken szervezett népfelkelés parancsnoka lett. Az események sűrűjében gyorsan lépdelt a ranglétrán, az október 30-i vesztes schwechati csatában már tábornokként vett részt.

Tisztelgés a laktnya névadójának emléke előtt

Kossuth Lajossal nemcsak hadi, hanem kormányzati kérdésekben is konfrontálódott, mivel ellenezte a Függetlenségi Nyilatkozatot és a Habsburg-háztól való teljes elszakadást. Ellenvéleménye dacára hű maradt a kormányhoz, a téli hadjárat során időt és értékes zászlóaljakat nyert az újrászerveződő magyar erők számára. Görgey Artúr megnövekedett tekintélyét jelzi, hogy Dembinszki Henrik kápolnai veresége után a tisztek jelentős része őt akarta megtenni fővezérnek, ám Kossuth végül Vetter Antalt nevezte ki a tábornok helyett. Más kérdés, hogy később így is ő lett a honvédsereg első embere, Vetter ugyanis márciusban váratlanul megbetegedett, és éppen Görgeyt választotta meg a maga helyére, aki így kulcs szerepet játszott a tavaszi hadjárat sikerében, majd Buda május 21-i bevételében.

A tábornok 1849 júniusára elérte pályafutása csúcspontját, ám a

beígért újonccállomány nem érkezett meg, ezért a Vág irányába indított támadás sikertelenül zárult. Haynau és Paszkievics herceg intervenciók erőinek együttes támadása pedig az ő sorsát is megpecsételte. Komáromnál fejsérülést szenvedett, amiből felgyógyulva újra végrehajtotta a téli hadjárat során alkalmazott bravúros manőverét. A négyszeres túlerőt képviselő orosz hadsereg eredménytelenül próbálta elcsípni Görgeyt a Felvidék bércei között. Bár a manővere sikeres volt, azonban időt veszített általa, s ezért két nappal lekészt a Temesvár környékére tervezett újrászerveződésről.

Ebben a reménytelen helyzetben Kossuth Lajos teljhatalmat adott Görgeynek, aki augusztus 13-án beszédes módon nem az osztrák Haynau-nak, hanem Paszkievics orosz hercegnek adta meg magát, ez pedig meghatározta további sorsát: „életre ítélték”. Miklós cár mindent elkövetett azért, hogy a

tábornok ne jusson hóhérok kezére. Ennek eredményeként először klagenfurti őrizetbe került, majd 1867 után Visegrádon és Budán kellett élnie. Hosszú életét végigkísérte a hazaárulás vádja, melyet Kossuth Lajos is megemlített vidini emigrációjában írt levelében.

Igaz viszont, hogy a Görgey ellen szított gyűlölet intenzitásában meg sem közelítette a Kossuth-imádat hőfokát: a Kossuth iránt érzett lelkesedés a legmélyebb kispazarétegtől általános volt, a Görgey elleni indulatok viszont csak a szabadságról ábrándozók körében voltak tapasztalhatók. Bár mindenki tudomásul vette, a komolyabb gondolkodásúaknál mindig felmerült egy-egy hozzáfűznivaló, úgymint: „nem lehet egyet felelőssé tenni mindenért”.

Móricz Zsigmond családjában is a Görgey elleni indulatok domináltak, az író azonban csak egyetemi éveit után ismerkedett meg alaposabban a Görgey-kérdéssel. Miután harmincéves kora körül elolvasta a váratlanul magyar nyelven megjelent, Görgey Artúr: *Mein Leben und Wirken in Ungarn, im Jahre 1848/49* (Életem és munkám Magyarországon az 1848/49-es években) című könyvét, elhatározta, regényt ír '48-ról. Móricz 1912 tavaszán meglátogatta Görgeyt. A honvédtábornok ekkor már 94 éves volt, s épp arról beszélt, hogy most tanult angolul, és néhány év alatt „perfekten” elsajátította a nyelvet. A beszélgetés során hosszú évek óta először törték fel Görgeyből az érzések, az indulatok, s kiobbantak szenvedély dúlta lelkeségének titkai. Ezt követően Móricz cikket írt róla a Nyugatban, majd meghívást kapott a tábornokhoz Visegrádra, így újra meglátogatta.

Az író úgy beszélt róla, hogy ő volt a magyar történelem legnagyobb kondottierje (*szó szerinti fordításban zsoldosvezér – a szerk.*), ami Móricz tolmácsolásában azt jelenti, hogy „egy tönkrement élet vállalkozója volt. Eszmék szerződ-

Görgey Artúr tábornok bronzszobra

tették a harcra, de tisztán a kard embere volt, nem az állameszméé... Valósággal ki van cizellálva, mint a damaszkuszi penge. Hajthatatlan egyéniség, amely csak egy irányt ismer, a harcot.”

Mindent számításba véve Görgey Artúr példaként kell hogy lebegjen minden katona előtt. A határozottság, a rátermettség, a gyors gondolkodás és az örökké fejlődni akarás kísérte végig életútját, ami követendő minta nem-

csak a katonáknak, hanem minden magyar embernek egyaránt.

Kapás Viktor István hadnagy

Fotó: Szabóné Varga Erika főhadnagy

Felhasznált irodalom és az idézetek

forrása: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1818_januar_30_gorgei_artur_szuletese
<https://epa.oszk.hu/00000/00022/00493/15290.htm>

Sikeres megmérettetés

Január végén befejeződött a 2019 szeptemberében indult 7. Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyam (ÖVAT). A képzés során a hallgatók eddig meglévő ismereteiket rendszerezték, illetve bővítették tudásukat az egységes gondolkodás érdekében.

Az utolsó napok a vizsgákkal teltek, amiket a tanfolyam minden hallgatója sikeresen teljesített. A történelem ismételte önmagát, immár második alkalommal fordult elő az ÖVAT-ok történetében, hogy egy személy érdemelte ki a „Primus Inter Pares” (első az egyenlők között) és a kiváló hallgató címet is.

Az utolsó modul, ami a hadműveleti ismeretek témakörében csiszolta a hallgatók tudását, bizony többek számára is kihívást jelentett. A tanfolyamon részt vevő rangidős altisztek, illetve vezénylőzászlósok ugyan rendkívül nagy tapasztalattal rendelkeznek, de ez a terület már magasabb szintű stratégiai gondolkodást igényel. Ennek érdekében nagyobb összpontosításra és kiváló oktatókra volt szükség, hogy a megfelelő ismereteket elsajátíthassák a hallgatók. A modulnak része volt a Parlamentben, valamint a Honvédelmi Minisztériumban tett látogatás.

A minisztériumban Kriston István főtörzsszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa fogadta az ÖVAT hallgatóit. A főtörzsszászlós átfogó képet adott az ott folyó munkáról, a hadműveleti szintű tervezésről, szervezésről, illetve a Magyar Honvédség és az altiszti kar további fejlesztésének irányairól. A modul zárását követő hetet a záróvizsgára való felkészülés töltötte ki.

A 2020. január 28-29-i vizsgakon a hallgatók számot adtak az öt hónap alatt megszerzett tudásukról. A megmérettetés a gondosan előkészített vizsgadolgozatok vé-

désével kezdődött, majd a négy modulban (kommunikáció, vezetéselmélet, általános, hadművelet) elsajátított tudásanyagból kellett számot adniuk. A vizsgabizottságot Bozó Tibor dandártábornok, a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia parancsnoka, Szilágyi György ezredes, az Aka-

démia parancsnokhelyettese, Berék Zsolt főtörzsszászlós, a Magyar Honvédség Parancsnokság Haderőnemi Szemlélőség (légierő) vezénylőzászlósa, valamint Soós Lajos főtörzsszászlós, a szentendrei intézmény vezénylőzászlósa alkotta.

A január 31-i kibocsátó ünnepségen részt vett a vizsgabizottság állománya, valamint ott voltak a vizsgát tett hallgatók alakulatainak vezénylőzászlósi is. Bozó Tibor dandártábornok beszédében kiemelte: az ÖVAT-ot végzett

A kibocsátó ünnepség résztvevői

Kriston István főtörzsszászlós gratulál a kiváló eredményhez

A végzett hallgatók portréit a majdani utódok is megtekinthetik az ÖVAT-tanterem falán

altisztek képesek a parancsnoki állomány munkáját javaslataikkal, hozzáértésükkel és példamutatásukkal támogatni. „Nekünk olyan

altisztek kellene, akik összefüggéseket látnak” – hangsúlyozta záróbeszédében az intézmény parancsnoka. Emlékeztetett arra,

Bozó Tibor dandártábornok szerint az ÖVAT-ot végzett altisztek képesek a parancsnoki állomány munkáját javaslataikkal, hozzáértésükkel és példamutatásukkal támogatni.

hogy az altisztek olyan biztos gerincét kell hogy alkossák a Magyar Honvédségnek, amelyre bátran lehet támaszkodni.

Külön meg kell említeni a Magyar Honvédség Béketámogató Kiképző Központ állományából Bornemisza Géza zászlóst, aki „Az online eszközök alkalmazási lehetőségei a katonai oktatás, kiképzés területén” címmel írta szakdolgozatát. A zászlós olyan lehetőségeket és fejlesztési célokat fogalmazott meg, amelyek nagyban hozzájárulhatnak a Magyar Honvédség hatékonyságának növeléséhez ezen a kiemelkedően fontos területen.

Polgár Sándor törzsszászlós, a Magyar Honvédség Bakony Harckiképző Központ hadműveleti zászlósa – a tanfolyam történetében második alkalommal – vehette át egy személyben a Primus Inter Pares és a kiváló hallgató címet is. Válaszbeszédében megköszönte az Altishti Akadémia parancsnokának elismerő szavait, az intézmény támogatását, illetve a modulvezetők lelkiismeretes munkáját, amivel támogatták a sikeres vizsgára való felkészülést.

A zárórendezvény végén Kriston főtörzsszászlós és Polgár törzsszászlós közösen helyezték el az ÖVAT tantermének falán annak a 10 főnek a fényképét, akik sikeresen elvégezték a mostani tanfolyamot. „Összegezve, tartalmas öt hónapon vagyunk túl, rengeteg hasznos információval, szép emlékekkel, és ami talán a legfontosabb, megszerzett tudásában is egységes és összetartó csapatként szolgálhatjuk tovább hazánkat és a Magyar Honvédséget” – hangsúlyozták a frissen kibocsátott hallgatók.

Ezzel véget ért a hetedik Összhaderőnemi Vezető Altishti Tanfolyam, ami a Magyar Honvédség legmagasabb szintű, altisztek számára kialakított vezetőképző kurzusa.

ÖVAT 7.

Fotó: Kapás Viktor István hadnagy

Bekockultak

A mai modern világunkban a „kockának lenni” szókapcsolatot némileg pejoratívan értelmeztük, legalábbis eddig. A nemrégiben elindult altisztképzési rendszer fényében viszont a kifejezés új értelmet nyert: ha valaki kocka, pontosabban „Acélkocka”, akkor igenis büszkén lehet, sőt kell viselnie ezt a jelzőt. A mindig újat mutató katonai szlengben a jelenleg is képzésük idejét töltő altisztjelöltek, ha nem is hivatalosan, így hívják magukat mostanság.

Közéjük tartozik a Magyar Honvédség 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred Hadihajós Alosztályának az a három katonája is, akik tavaly októberben kezdték meg tanulmányaikat az „Acélkocka” Altisztképzési Rendszer keretein belüli altisztképzés fellegvárában, a Magyar Honvédség Altishti

Akadémiáján. Az első etapon január végére túl is voltak: elsajátították az altishti pályához szükséges tudás alapjait, és elindultak a vezetővé válás útján.

A tapasztalatokról, eredményekről és a jövőre szóló tervekéről kérdeztem a három hadihajós altisztjelölt egyikét, *Horváth Krisztina Őrvezetőt*, aki kiváló eredménnyel teljesítette a legénységi állomány számára indított 12 hetes altishti alaptanfolyam záróvizsgáit. Az Őrvezető az alegységénél a személyügyi altiszt beosztás várományosa.

Milyen elvárásokkal vágott neki a 12 hetes tanfolyamnak?

– Úgy indultam neki ennek a 12 hétnek, hogy megpróbálom magamból kihozni a maximumot, és legjobb tudásom szerint teljesítek mind elméletben, mind pedig gyakorlatban. Ezt nemcsak

azért tűztem ki célul, mert az előjáróim ezt várják el tőlem, hanem mert saját magam elé is állítok célokat, konkrét terveket a jövőre nézve. Ehhez szerintem az szükséges, hogy az elkezdett dolgokat szívvel-lélekkel végig is csináljam, és ezt a végső eredmény is hűen tükrözzé. Jelenleg az alakulatomnál személyügyi feladatokat látok el, igaz, csak megbízással, de reményeim szerint a tanfolyam elvégzése után hamarosan személyügyi altisztként tudom majd a parancsnokaim munkáját és az alegységem mindennapi életét segíteni.

Melyek voltak az első benyomások az újfajta képzési rendszert illetően?

– Mivel nemcsak a hallgatóknak, hanem talán az oktatóknak is új ez a fajta kiképzési rendszer, ezért akadtak kisebb fennakadá-

A Magyar Honvédség 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred Hadihajós Alosztályának katonái Szentendrén

Horváth Krisztina őrzvezető kiváló eredménnyel teljesítette az altiszti alaptanfolyam követelményeit

sok. Ugyanakkor azt tapasztaltam, hogy mind a szakaszparancsnokunk, mind pedig a századunk vezetése azon igyekezett, hogy a problémák mielőbb megoldódjanak. Véleményem szerint az oktatók felkészültek voltak, a színvonalas előadásokon teljes mértékben a tudás átadására törekedtek. Az elméleti és gyakorlati foglalkozások számomra sok újdonságot mutattak, hiszen legénységi katonaként korábban nem foglalkoztam ilyen mélyen a rajparancsnoki feladatokkal.

Nagy élmény volt a tanfolyam lezárásaként megrendezett „Ezüst lándzsa 2019” gyakorlat, ahol mindenki megmutathatta, mit sajátított el az elméleti és gyakorlati foglalkozások alkalmával, illetve elmélyíthették a korábban tanultakat, jelen esetben harcászati szintű rajparancsnoki tevékenység gyakorlásával. Nyilván nekem nincs tapasztalatom a korábbi képzési rendszert illetően, hiszen most vettem részt először altiszt-képzésen, de szerintem az „Acélkocka” Altisztképzési Rendszer azt nyújtja a hallgatóknak, amit el lehet várni egy katonai képzés keretein belül.

Hogy érzi, milyen főbb ismeretekkel gazdagodott a tanfolyam első szakasza során?

– Sok tekintetben gyarapodtam a 12 hét alatt, így megtanultam például, hogyan kell vezetni egy rajt harcászati téren, hogyan tervezek meg és vezessek le egy foglalkozást, milyen okmányok kellenek hozzá. Az elmúlt időszak legfontosabb felismerése szerintem az, hogy már tudom, mindig számíthatok a katonatársaimra és ők is számíthatnak rám. Nekem a harcászatban, az alapkiképzésen tanultakon kívül nem nagyon volt gyakorlatom, a munkám nagy részét irodában végzem. Rajparancsnokaim és a hallgatótársak, akik ebben tapasztaltabbak, nagyon sokat segítettek. Ma úgy érzem, még ha hátránnyal indultam is ezen a téren, sikerült behoznom a lemaradást. Az ország minden részéről, különböző alakulatoktól érkeztek katonák Szentendrére. Elmondhatom, hogy nagyon jó kapcsolatokat sikerült kialakítanunk a kiképzés ideje alatt. Barátságok, bajtársi kapcsolatok születtek, melyek, azt gondolom, hogy egy életre szólnak. A tanfolyam alatt is, de a jövőben is tudunk majd egymásnak segíteni, ha a szükség úgy hozza.

Altiszti beosztás várományosaként önnek mit jelent ma altisztnek lenni?

– Fontos, hogy egy altiszt tudja, mit akar és merre vezet az útja. Legyen elkötelezett és kitartó. Mindenkor legyen lojális alakulatához, parancsnokaihoz, vezesse beosztott állományát emberségesen, de megkövetelve a ránk vonatkozó szabályokat. Ahogy a jó pap, úgy szerintem az altiszt is holtig kell hogy tanuljon, ezt a jövőben én is így szeretném. Leendő őrmesterként még csak az elején vagyok a pályámnak, de remélem, hogy sokat tudok majd fejlődni, és én is csigolya lehetek abban a gerincben, amire a Magyar Honvédség támaszkodhat.

*

A tavaly indult „Acélkocka” Altisztképzési Rendszerben Krisztinán kívül még sok fiatal és kevésbé fiatal indult el az altisztté válás rögzös útján. Remélhetőleg az elkövetkezendő időkben több száz vagy akár több ezer olyan katonára lesz, aki az altiszti rendfokozat várományosaként elmondhatja majd magáról: „kocka vagyok”, „Acélkocka”.

Turóczi Attila zászlós

Fotó: Horváth Krisztina őrzvezető archívuma

A résztvevők jó kapcsolatot alakítottak ki egymással a kiképzés során

HEAT-tanfolyam Ausztriában

Írásomban az Osztrák Szövetségi Hadsereg Nemzetközi Kiképző Központjában (ÖBH AUTINT) folyó HEAT-tanfolyamot (Hostile Environment Awareness Training – Veszélyes Környezet Tudatosság Tanfolyam) mutatom be, mely az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) égisze alatt működő Ukrajnai Különleges Megfigyelő Misszióba jelentkezőket készíti fel a feladat-végrehajtásra.

Az osztrák hadsereg 1960 óta vesz részt különböző válságkezelő, békétámogató műveletekben a világ minden táján. Az Alsó-Ausztriában, Bécstől illetve Hegyeshalomtól mintegy 30 km-re fekvő Götzendorf an der Leitha település mellett található, Wallenstein Kaserne katonai támaszponton működő ÖBH AUTINT az alábbi feladatok ellátásával, tevékenységekkel biztosítja évtizedek óta a sikeres műveleteket:

- Válságkezelő műveletekre való felkészítés nemzetközi résztvevők bevonásával
- Válságkezelő műveletekre való célfelkészítés kötelekeknek, illetve törzsállománynak
- A Bundesheer békefenntartó/válságkezelő kontingenseinek rotációs központjaként működik
- Szakállomány biztosítása békétámogató műveletekhez

- Nemzeti logisztikai támogatás, rekreáció.

Az MH Békétámogató Kiképző Központ (MH BTKK) és az ÖBH AUTINT több mint egy évtizedes együttműködésre tekint vissza: az évek során a két központ oktatói csereprogram keretében számos alkalommal támogatták egymás tevékenységét, amit tovább mélyített az MH BTKK 2016-os csatlakozása a NATO Partnership Training and Education Centres (NATO PTEC – NATO Partnerségi Kiképző és Oktatási Központok) programjához.

Az EBESZ-ről röviden

- Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ – angolul Organization for Security and Co-operation in Europe, OSCE) a világ legnagyobb biz-

Érkezés az ausztriai bázisra

tonsági szervezete, amely Európa, Észak-Amerika és Közép-Ázsia 57 részt vevő államát fogja össze.

- Eredetileg értekezletként hozták létre 1975-ben annak érdekében, hogy a helsinki záróokmány értelmében alkalmi fórumot teremtsenek a többoldalú, de főképp a kelet-nyugati párbeszédnek.
- 1992-ben alakították állandó intézménnyé, az 1994-es budapesti konferencián vette fel a jelenlegi nevét. A bécsi székhelyű szervezet célja a korai figyelmeztetés, a válságmegelőzés, a válságkezelés, a válság utáni rehabilitáció.

Kihelyezésre indulás előtt

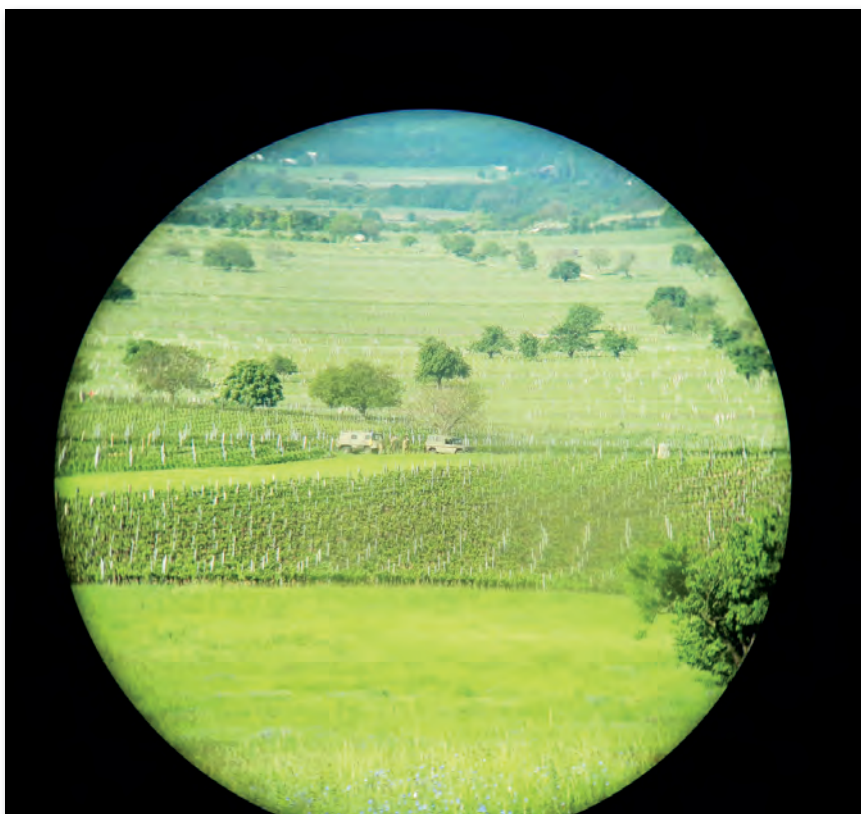
Tájékozódás a terepen

AZ OSCE SMM-ről dióhéjban

- Az OSCE Special Monitoring Mission to Ukraine (SMM/EBESZ Ukrajnai Különleges Megfigyelő Missziója) 2014. március 21. óta végzi feladatát, miután Ukrajna – az 57 tagállam egyetértésével – EBESZ-megfigyelők küldésére kérte a szervezetet.
- Az SMM fegyvertelen megfigyelő misszió, mely Ukrajna egész területén jelen van a nap 24 órájában. Fő feladata a konfliktus megfigyelése, pártatlan jelentések készítése, illetve az érintett felek közötti párbeszéd elősegítése.

Tekintve, hogy az EBESZ nem katonai szervezet, a katonai, illetve rendvédelmi tapasztalatokkal rendelkezők mellett nagy számban vannak jelen a civil életből érkező jelentkezők is. A HEAT-tanfolyam lehetőséget ad arra, hogy elsajátítsák a misszió biztonságos végrehajtásához szükséges elengedhetetlen alapismereteket.

Az intenzív, egyhetes tanfolyam hétfőtől szombat délelőttig tart, ez alatt az idő alatt elsajátítják, illetve felelevenítik az aknaveszélyes terület felismerésével, elkerülésével, az ön- és kölcsönös segítségnyújtással, rádióhírváltással, járőrözéssel, megfigyelő pontok üzemeltetésével, legális és

Járőr a burgenlandi szőlőtáblák között

illegális ellenőrző-átesztző pontokon való átkeléssel, sajtókezeléssel, tolmácskezeléssel, tájékozódással, összerékhajtású jármű vezetésével kapcsolatos ismereteket. A felkészítés zárását követően a tanfolyamot sikeresen teljesítők elindulnak Kijevbe, ahol egy továbbbi, kéthetes kurzus vár rájuk.

Személyes élmények

2017 ősze óta hét alkalommal vettem részt vendégoktatóként az ÖBH AUTINT EBESZ Ukrajnai Különleges Megfigyelő Missziójának felkészítésén. Ez idő alatt kiváló munka- és személyes kapcsolatot építettem ki az osztrák kollégákkal, a Belgiumból, Hollandiából és Svájcban érkező oktatókkal, illetve a tanfolyamon részt vevő, az EBESZ 57 tagállamából delegált hallgatókkal.

A tanfolyamokat blokkrendszerben, évente 4-5 alkalommal hajtjuk végre. A blokkonként háromszor egyhetes tanfolyam remek alkalmat biztosít az MH BTKK

kijelölt állománya részére, hogy nemzetközi környezetben, idegen nyelven – angolul – oktasson. Számon a részvétel, az angol nyelv gyakorlása mellett az évek óta nem használt német nyelvtudásom felélesztésére is jó lehetőséget biztosít.

A hétvégéken lehet kirándulni, kulturális programokat szervezni; jártam Bécsben, felkerestem a Hadtörténeti Múzeumot, de eljutottam Grazba is, ahol megtekintettem a Fegyvermúzeumot.

Összességében úgy értékelem, hogy a Bundesheer kiképző központjában töltött idő nagyon hasznos az ismeretek megszerzésére, fejlesztésére és továbbadására.

Fábián Gábor zászlós

Fotó: a szerző feltételei és archív

Forrás: www.bundesheer.at/english/forces/autint/index.shtml#, www.osce.org/special-monitoring-mission-to-ukraine, wikipedia. huhu/00000/00022/00493/15290.htm

Aknászból járőrbe

A közelmúltban nagy mérföldkőhöz érkezett a Magyar Honvédség és így a Magyar Honvédség 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred Hadihajós Alosztály is, hiszen az elmúlt közel 50 évben ilyen jellegű fejlesztésre nem volt példa a hajósok életében. Eljött az idő, hogy a régmúlt hadihajós technikai új alakot ölthessenek.

Az előljárók akarata és a hozzáadott anyagiak térben és időben találkoztak: a Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretében felújították az alosztály harcértékét képező két AN-2 aknásznaszádót. A naszádok az 1950-es években épültek a váci hajógyárban, összesen 53 db készült belőlük. Eredeti funkciójukat tekintve, ahogy a nevük is mutatja, aknamentesítési feladatokra alkalmazták őket. Kis merülésük és viszonylag könnyű tömegük lehetővé tette, hogy az érintőaknákkal „szennyezett” vízterületen is végezhessek munkájukat, nem beszélve az alumíniumból készült hajótestről, ami az indukciós aknákkal szembeni védelmet biztosította.

Az évek, évtizedek múlásával azonban az ilyen irányú igénybe-

Kívül-belül megújultak az aknásznaszádok

vételek már egyre kevésbé voltak jellemzőek, sőt meg is szűntek, viszont a hajókkal szemben új kihívások jelentkeztek. Az AN-2 aknásznaszád hajóteste, bár az 50-es években készült, egy jól eltalált mérnöki munka eredménye, ami a mai napig megállja helyét mind a folyami hajózásban, mind az állóvizeken. Azonban a hajók gépészeti berendezései, navigációs eszközei már régóta elavultnak számítottak, így hamar világossá vált, hogy ha a mai kornak megfelelő haditechnikai eszközt/képes-

séget szeretnénk, akkor a felújításuk elengedhetetlen.

A 2019-es év tavaszán trélerekre rakva indultak el a naszádok új-jászületésük helyszíne, Baja felé, ahol is egy hajójavító és -építő cég telephelyén került sor a „beavatkozásra”. Hosszú, várakozásokkal teli hónapok teltek el a hadihajós katonák számára, míg az alegység újra birtokba vehette az úszóegységeket. Októberben eljött a várva várt pillanat, amikor is a Magyar Honvédség Hadikikötőjéből egy kisebb csapat elindulhatott az eszközök technikai átadására. A csoport tagja volt az ezred parancsnoka és a parancsnok több munkatársa: a parancsnokhelyettes, a törzsfőnök, az alosztály megbízott parancsnoka, valamint olyan altisztek és legénységi állományú katonák, akik hajóvezetői és gépüzemvezetői beosztásokban teljesítenek szolgálatot. Természetesen a Magyar Honvédség Logisztikai Központjának érintett képviselői is jelen voltak az eseményen. A feladat az volt, hogy az utolsó négyzetcentiméterig átnezzék a hajókat, megismerjék a beépített szerkezeti egységeket,

Vízrebocsátás a bajai Duna-parton

A hajóvezetőnek is nagy élményt nyújtott az első út

berendezéseket, műszereket és gyakorlatilag mindent, ami a felújítás során a hajótestbe, hajótest-re került.

Az átadás-átvétel során a gyártó cég képviselői elméleti és gyakorlati oktatás keretében adtak tüzetes képet, teljesen átfogó tájékoztatást a felújításról, a megújult technikai eszközről. A nap folyamán a hadihajós katonáknak lehetőségük volt kipróbálni minden olyan eszközt, felszerelést, navigációs berendezést, ami a későbbiekben a biztonságos hajózást szavatolja majd. Talán a legizgalmasabb rész a hajó „lelkének”, azaz a motoroknak az üzemi próbája volt. Az eredetileg Csepel dízelmotorokkal szerelt aknásznaszádok a legmodernebb Volvo Penta D4-230 motorokat kapták meg. A 2 db 230 lóerős gép jelentős teljesítménynyöbbséget képes nyújtani elődjéhez képest. Ez azért is fontos, mert korábban a hajó mint aknásznaszád funkcionált, mostanra viszont tüzserész járőrhajóvá alakították át, ahol elengedhetetlen a gyorsaság, ha egy adott helyszínre időben kell odaérni.

Elmondhatjuk azonban, hogy ez csak a jéghegy csúcsa, hiszen a korszerű meghajtás mellett új technikai berendezéseket is kapott a naszád. Régóta dédelgetett

álom vált valóra, amikor hadihajón is elérhetővé vált az úgynevezett AIS (Automatic Identification System – automatikus azonosító rendszer) és az onnan származó információkat képpé alakító Furuno plotter. Valószínűleg ez utóbbi eszköz neve sokaknak „kínaiul” hangzik, ám a szakmában járatosak körében jól ismert: egy olyan navigációs, képi megjelenítő rendszer, ami egyszerre tudja megmutatni a hajó vezetőjének a műholdas navigáció adatait, a radarképet, a hajózott vonalszakaszon található más hajók adatait és azok útvonalát, valamint ezeken kívül még megannyi hasznos információt, amik szükségesek egy adott hajóút megtételéhez nappal és rossz látási viszonyok között egyaránt. A teljesség igénye nélkül megemlíthetjük még itt a mélységmérőt, a mederfenékradart, a sebesség- és víz hőmérséklet-mérőket, a telepíthető kamerarendszereket és még számos olyan eszközt, amelyek a mai folyami vagy egyéb belvízi hajózáshoz elengedhetetlenek.

Összességében elmondható, hogy a jelenkor elvárásainak maximálisan megfelelő hajók épültek újjá és persze szépültek is meg, hiszen némiképp a külső is ráncfelvarráson esett át. A vezetőfülke magasságát megemelték, nagyobb szélvédőüvegeket építettek be, jobb kilátást biztosítva ezzel a vezetőnek vagy a hajó parancsnokának. A hátsó fedélzeten egy 250 kg terhelhetőségű emelődarut alakítottak ki. Ez elengedhetetlen felszerelés a vízben, mederfenéken esetlegesen megtalált robbanótestek kiemeléséhez, hiszen a tüzserész járőrhajó a jövőben kaphat ilyen feladatot. Ehhez szorosan kapcsolódik a megkülönböztető jelzés is, ami a szárazföldi járművekhez hasonlóan villogó kék fényt, illetve váltakozó tónusú hangjelzést bocsát ki. A vonatkozó törvény és szabályok értelmében a hadihajók adott esetben használhatják ezeket a jelzéseket,

amibe a tüzserész szaktevékenység és a folyamrendészeti feladatok is beletartoznak.

Hátra volt még a legnagyobb megmérettetése a járőrhajóknak, ugyanis a Baja és a Budapesten található hadikikötő közötti utat saját „lábon” tették meg, ezzel mintegy bejáratva a gépeket és tesztelve a szerkezeti egységeket. Mind a hajóvezetőknek, mind az egyéb feladatokat ellátó résztvevőknek hatalmas élményt nyújtott az első hajóút, a naszádok fedélzetén az új és megújult technikai eszközök kipróbálása az utazás során. Az első perctől kezdve egészen a kikötés pillanatáig mindenki élvezte, hogy vezetheti, kezelheti az új eszközöket, kihasználhatja a modern navigáció adta lehetőségeket. A sebesség, amit a gépek és a hajócsavarok produkáltak, minden elképzelést felülmúlt, annak ellenére, hogy a még bejáratos hajómotorok csak maximum 2000-es percenkénti fordulaton üzemelhettek az első időszakban. Később bebizonyosodott, hogy a megengedett teljes fordulaton eddig nem tapasztalt képességek mutatkoztak meg a hadihajózás magyarországi történetében. Körülbelül 50 km/h sebességet képes elérni a hajó, ami jelentős teljesítmény a rendszerben álló hadihajók körében, legalábbis kis hazánkat tekintve.

A bajai technikai átadást követően 2019. november 5-én dr. Benkő Tibor honvédelmi miniszter és Korom Ferenc altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka ünnepség keretében adták át a felújított tüzserész járőrhajókat a Magyar Honvédség 1. Honvéd Tüzserész és Hadihajós Ezred parancsnokának, Szilágyi Zsolt Lajos ezredesnek, így e naptól kezdve hivatalosan is újra hadrendbe állt és megkezdhetette szolgálatát a 2 db AN-2 modernizált tüzserész járőrhajó.

*Turóczi Attila zászlós
Fotó: a szerző felvételei*

FLIGBY

2019. január elseje mindenképpen történelmi jelentőségű dátum a Magyar Honvédség történetében. Az integrált Honvédelmi Minisztérium megszűnt, létrejöttek a Haderőnemi Szemléltetések, számtalan technikai fejlesztés és eszközbeszerzés lépett az üzemeltető állomány számára is kézzelfogható stádiumba. Megalakult a Magyar Honvédség Modernizációs Intézet (MH MI). A szervezet eddigi, katonaszerkeleti szempontból is rövidnek mondható létezése alatt jó néhány olyan, a tapasztalt katonák számára is meglepő és innovatív projektet szervezett, támogatott és hajtott végre, amelyek egyetlen, régóta fontos fejlesztési célt helyeztek merőben új megvilágításba: a katonát. A Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program számtalan eredménye és lehetősége biztosítható pusztán fiskális alapokra helyezve, kivéve azt az állományt, amelynek a mentális stabilitása, fizikai erőnléte és kognitív képességei igazán meghatározók a program sikere és a Magyar Honvédség jövője szempontjából.

Az MH Modernizációs Intézet négy kognitív képességfejlesztő programot támogatott az elmúlt esztendőben. Az újság oldalain szeretnénk folyamatosan bemutatni ezeket a programokat (elsőként a FLIGBY-t), nem titkoltan egyfajta „kedvcsinálóként” is, hiszen ezek a programok – megkérdőjelezhetetlen sikereiktől eltekintve – akkor érnek igazán célra, ha az állomány minél szélesebb körben használja a megtanultat, az eredményeket, alkalmazza az általuk nyújtott lehetőségeket.

A FLIGBY – Flow Is Good Business For You – az ALEAS Simulations Inc. által kifejlesztett program, egy online vezetőfej-

Az online vezetésfejlesztő program

Mr. Fligby, a mentor

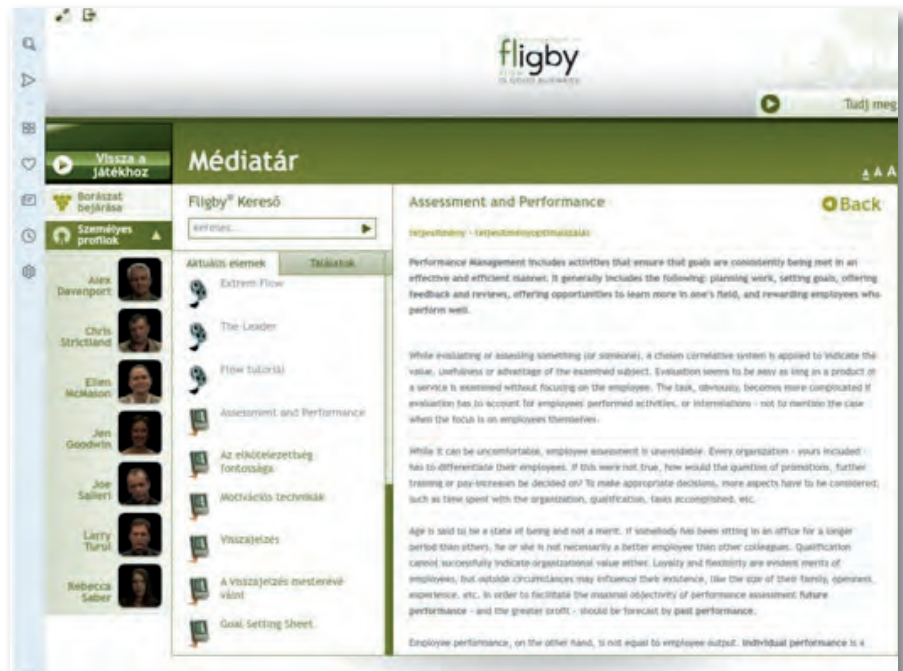
lesztő tréning, amely azon alapul, hogy az emberi agyműködés speciális állapotában (flow) intenzíven növekszik a teljesítőképesség, a koncentráció és a kreativitás. A beosztottak flow-állapotba kerülése meghatározó módon függ az alkalmazott vezetői stílustól és módszerektől. A program – amely egy tudományos alapon fejlesztett oktatókörnyezet a 25 fejezetből álló szimuláció során – 29(!) vezetői kompetenciát mér, amelyet a befejezés után egy 42 oldalas, személyre szabott kiértékelés tesz maradandóvá. A program kiváló lehetőséget biztosít

minden résztvevő számára, hogy megismerje az erősebb és kevésbé erős oldalait, a kapott objektív értékelés alapján meghatározza a saját fejlesztésének irányait. A szimulációs környezet biztosítja a döntési helyzetekben azt a „tét nélküliséget”, amely a való életben nem adatik meg, hiszen a valóságban minden meghozott döntés következményekkel jár, legyen az siker vagy kudarc.

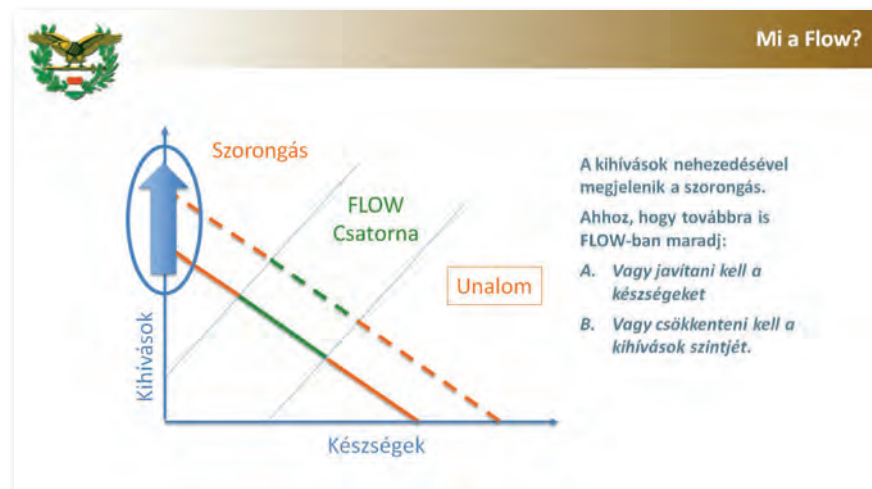
A kerettörténet arra épül, hogy a résztvevő a kaliforniai Turul borászat újonnan kinevezett vezetőjeként kell hogy döntéseket hozzon, figyelembe véve a cég és

a dolgozók érdekeit, megtalálva azt a középutat, amely a sikert jelenti. Bob Turul, a cég tulajdonosa, miután kellő tapasztalatot szerzett a borászat vezetésében, megrendült egészségi állapotára hivatkozva egy olyan alkalmas személyt keres a borászat élére, aki hatékonyan tudja biztosítani a cég piaci részesedését, a dolgozók moráljának magas szinten tartását. A szimulációban részt vevő nincs könnyű helyzetben, hiszen elődje, bár a cég piacon betöltött helyzetét megőrizte, nem fordított kellő figyelmet az emberekre, így a beosztottak többsége elvesztette a motivációját. A 25 epizód majd' minden eseménye döntési pont, a meghozott elhatározások következményei azonban nem feltétlenül válnak azonnal láthatóvá. Nagyban bonyolítja a helyzetet, hogy maga a tulajdonos is bele-beleszól a vezetésbe, illetve a kirendelt mentor, Mr. Fligby is – jó szándékkal ugyan – képes tanácsaival elbizonytalanítani a résztvevőt. A hét szereplő, akikkel a játék során kapcsolatba kerülünk, mind önálló személyiséggel rendelkezik, és az ebből adódó kihívások bizony próbára teszik a türelmünket, empátiánkat és eddig alkalmazott vezetői gyakorlatunkat.

A program teljesen interaktív, kiemelkedő grafikai megoldásokkal, animációkkal és legfőképpen olyan írott és videóalapú oktatóanyagokkal, amelyek garanciát adnak a flow-alapú vezetés tudományos háttérének és gyakorlati alapjainak elsajátítására. A hitelesség kedvéért még saját honlappal is rendelkezik a borászat, amely számtalan érdekességet és hasznos információt nyújt a sikerhez. A 25 epizód átlagosan 8 óra alatt vihető végig, de akár jelenetként megszakítható és folytatható. Ámbár, ha figyelembe veszem, hogy mennyire izgalmas és érdekesítő a történet, szinte biztos vagyok benne, hogy sokan – hozzám hasonlóan – megállás

A médiatár

A flow grafikus ábrázolása

nélkül viszik végig a játékot. A regisztráció után, amely 6 hónapig él, a program bármikor újrajátszható, magyar és angol nyelven is elérhető; a nyelv a szimuláció során szabadon változtatható. Az angol nyelvű szöveg nem túl bonyolult, azoknak is élményt nyújt, akik középszinten beszélnek, esetleg éppen tanulják az angolt.

Az MH Modernizációs Intézet célja, hogy a program helyet kapjon a felsővezető-képzésben, hatékony választ adva a generációs kérdések kezelésére. Bízom benne, hogy az olvasók minél

nagyobb számban élnek a kognitív képességfejlesztő programok megjelenése által biztosított lehetőséggel, hiszen ez az új típusú megközelítési mód hozzájárulhat a magas szintű, a kor és a változó világ kihívásainak megfelelő készségek és képességek megszerzéséhez, amely a Magyar Honvédség jövőjének az alapja.

Tigyi István Zsolt főtörzsszázslós

Képek, illusztrációk: képernyőképek a programból (a szerző válogatása)

Laboránsok

A laikusok azt gondolhatják, hogy a repülőgépek egy egyszerű tankolást követően emelkednek a magasba, a kerozint pedig közvetlenül kapják valamilyen tárolóból. Ez a folyamat ennél jóval összetettebb: az üzemanyag-laboránsok felelősségteljes munkájának köszönhetően folyamatos felügyelet mellett kerül megfelelő minőségű kerozin a légi járművekbe. Bár ők a háttérben dolgoznak, és feladatkörük talán kevésbé ismert, a repülésbiztonság szempontjából kulcsfontosságú pozícióról van szó. Ezt a szakmát a Magyar Honvédség Pápa Bázisrepülőtér (MH PBRT) üzemanyag-vizsgáló laboratóriumán keresztül mutatjuk be.

Legyen szó bármiféle járműről, fontos tudni, hogy az üzemanyag csak szigorú ellenőrzést követően válik felhasználhatóvá. Nincs ez másként a repülőeszközök esetében sem, amelyeknél fokozott biztonsági kockázatot jelenthet a nem megfelelő minőségű kerozin betöltése. Épp ezért nélkülözhetetlen az üzemanyag-laboránsok munkája a Magyar Honvédségben, akik hazánk három katonai repülőtérének (Pápa, Kecskemét és Szolnok) üzemanyag-vizsgáló laboratóriumaiiban, a hetényegyházi Magyar Honvédség Anyagellátó Raktárbázis laboratóriumában és a pusztavacsi központi laboratóriumban végzik feladatukat.

Takácsné Horváth Hajnalka főtörzsőrmester, a Bázisrepülőtér Laboratórium Üzemeltető Rajának rajparancsnoka mesélt a helyi labor mindennapjairól és a laboráns szakmáról. Laborvezetőként 8 órás beosztásban felel a közvetlen kollégái munkájáért, és felügyeli a folyamatos és biztonságos munkavégzéshez szükséges körülményeket.

Takácsné Horváth Hajnalka főtörzsőrmester mutatta be a repülőtéri laboránsok mindennapjait

– 2002-ben csöppentem ebbe a világba, először Szentkirályszabadjára kerültem, majd 2004-től Pápán végzem a munkám ilyen beosztásban. Bár nem a laboráns-pályára készültem, amikor végül erre a területre kerültem, idővel egyre jobban megszerettem. Folyamatosan tanultam, az állandó önképzést alapvetőnek tartom ebben a szakmában – mondta a kezdetekről a főtörzsőrmester.

– Szerintem ez egy igen érdekes munka: ugyan ismerem a háttérét, tudom, mit miért csinálok, mely vizsgálatok mitől fontosak, a feladatok mégis változatosak. Mások talán tartanak a túl nagy felelősségtől, de én pont ezt szeretem ebben a szakmában. Felelősséggel tartozom azért, hogy a vizsgálati eredményeink megbízhatóak legyenek, ezért is informálódok állandóan erről a területről. Ha bármiben elakadok, mindig számíthatok támogatásra. Szeretném külön kiemelni a pusztavacsi központi labor munkatársát, Oláh Gellért honvédelmi alkalmazottat, akivel a kezdetek óta együtt dolgozunk, és nagyon sokat segített nekem.

A laborvezető mellett öt katonára dolgozik laboránsként váltásos munkarendben, 24 órás szolgálatban. A laboratórium sosem üres: hétköznap ketten, a normál munkaidőn túl pedig legalább egyvalaki mindig készenlétben áll, hogy a nap bármely időpontjában megoldja a felmerülő helyzeteket.

– A laboránsok egyik legalapvetőbb feladata a beérkező és kiadásra kerülő üzemanyagok ellenőrzése, ami a repülésbiztonság szempontjából kritikus tényezőnek mondható. Mi döntjük el, hogy a bevizsgált kerozin belekerülhet-e az adott légi járműbe, ezzel is garantálva az ilyen okból eredeztethető meghibásodásoktól mentes, biztonságos repülést – tudom meg beszélgetőpartneremtől.

Pápa Bázisrepülőtérre vasúton vagy közúton érkezik az üzemanyag, amelyet aztán kötelező vizsgálatoknak vetnek alá. Ha a minőség megfelelő, akkor az felhasználhatóvá válik. A töltőjárművek mindig útra készen állnak, tartályukban a már bevizsgált üzemanyaggal, a betöltést követően pedig újratankolják őket. Ek-

kor ismét fontos szerephez jutnak a laboránsok, hiszen ők ellenőrzik, hogy a felszívás során nem került-e mechanikai vagy vízszennyeződés a már korábban ellenőrzött üzemanyagba. A 24 órás szolgálat elsősorban emiatt szükséges, mert repülőeszközök bármikor érkezhetnek a bázisra, ami azonnali intézkedést igényelhet a nap bármely szakában.

– A kerozin mellett különböző olajokat, benzint és gázolajat is ellenőrzünk a laboratóriumban, sőt, nemcsak a betölteni kívánt, hanem a kimenő üzemanyagot is vizsgáljuk. Amennyiben bármilyen problémát észlelünk, akkor a központi laborba, a Magyar Honvédség Anyagellátó Raktárbázis Pusztavacson található Üzemanyag Bevizsgáló Alosztályára küldjük a mintát. Ott történik a végső minősítés, amely alapján eldöntik, hogy alkalmas-e az adott anyag kiadásra – avat be a szakmai részletekbe Takácsné Horváth Hajnalka főtörzsőrmester.

A bázisrepülőtér, a két üzemanyagtelepének köszönhetően, hatalmas tárolókapacitással rendelkezik. Szükség is van a nagy mennyiségű tartalékra, mert Pápán települnek a Nehéz Légiszállító Ezred (Heavy Airlift Wing, HAW) C-17 Globemaster III típusú stratégiai szállítógépei, amelyeknek egyenként közel 140 ezer liter kerozinra is szükségük lehet. A legnagyobb töltőjárművet kb. 45 perc alatt lehet feltölteni, és ugyanennyi idő alatt elvégezhető a repülőeszközök töltése is.

Ma már annyira modern rendszerekkel dolgoznak egy ilyen, ISO 9001 minősítéssel is rendelkező laboratóriumban, hogy aki ezen a pályán képzei el a jövőjét, annak nem kell feltétlenül vegyész vagy kémikusi végzettséggel rendelkeznie. Az üzemanyagok bevizsgálása szabványok alapján, folyamatosan kalibrált és hitelesített automata műszerekkel történik, a laboránsoknak pedig

A repülésbiztonság szempontjából kulcsfontosságú az előírt minőségű üzemanyag biztosítása

ezeknek a kezelését és az eredmények kiértékelését kell megtanulniuk. Ezeket a készségeket helyben történő, egy hónapos, majd a hetényegyházai laborban egy egyhetes képzéssel lehet elsajátítani, és szakmai vizsga teljesítése után állhat munkába a laboráns.

Az MH ARB pusztavacsi Üzemanyag Bevizsgáló Alosztálya – az üzemanyaglaborok munkáját felügyelő központi laboratórium – tavaly év végén első alkalommal szervezett szakmai vetélkedőt az üzemanyag-laboránsok között. Az esemény célja a résztvevők felkészültségének ellenőrzése és a csapatépítés volt. A kecskeméti, a szolnoki, a hetényegyházai és a pápai csapat több versenyszámban is megmérettetett: kifejezetten szakmai kvízkérdésekre válaszoltak, számítási feladatokat oldottak meg, de játékos feladatok is előfordultak. A szaktudást több oldalról is felmérő vetélkedőn az ügyesség és a gyorsaság is számított, így végül ezeket a képességeket is figyelembe véve döntöttek a győztes alakulatról. A versenyt az MH Pápa Bázisrepülőtér háromfős csapata nyerte meg, amelynek tagjai Takácsné Horváth Hajnalka főtörzsőrmester, valamint Szabó Csaba és Nagy Szabolcs szakaszvezetők voltak.

– Tényleg nagyon fontos a szakmánkban, hogy ne csak telefonon beszéljünk, hanem személyesen is találkozzunk. Ez az esemény tökéletes alkalom volt arra, hogy

összejöjjünk egy kis időre, és még közvetlenebb, még személyesebb kapcsolatot alakíthassunk ki egymással, miközben versenyeztünk is egyet. Nagyon jó hangulatban telt el ez a nap, és remélem, később is lesz még ilyen megmérettetés. Szakmai vonalon ez az első ilyen díj, amelyet elnyertünk, sokat jelent számomra. Már régóta dolgozom ezen a területen, megismerték a nevem, és mindig elismerésként élem meg azt, amikor szakmai kérdésekben hozzám fordulnak – emlékezett vissza a vetélkedőre az első helyezett csapat vezetője, Takácsné Horváth Hajnalka főtörzsőrmester.

Az üzemanyag-laboránsok munkájáról nem olvasunk nap mint nap, de a háttérben mégis rengeteget tesznek a repülésbiztonságért. A Magyar Honvédség számos területet átfogó, nagy rendszerének ugyan csak kis részét képezik az üzemanyag-laboratóriumok, de az általuk képviselt professzionalizmus meghatározó jelentőségű. Ezt a magas fokú szakmaiságot ismeri el az Anyagellátó Raktárbázis által alapított és a Központi Üzemanyag Labor értékelése alapján megítélt szakmai díj, ami egyben jelképezi azt is, hogy mindenki a saját szakterületén maximumot nyújtva, egyformán képes hozzájárulni a Magyar Honvédség sikereihez, hiszen a katonalét egy igazi csapatmunka.

Varju Kitti

Fotó: Dévényi Veronika

Vezető altiszt az MH Központi Zenekarnál

Orth Gábor zászlós a Magyar Honvédség Központi Zenekar zenész zászlósa. A Magyar Honvédség vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandárnál (MH BHD) végzett munkájáról és zenekari tevékenységéről kérdeztem.

Orth Gábor a Pest megyei Gödöllőn született. Már gyerekkorában érdeklődött a zene iránt, melynek szeretete egész eddigi életútján végigísérte. 1979 és 1987 között a gödöllői Erkel Ferenc – énekzene tagozatos – Általános Iskolával párhuzamosan a helyi zeneiskola fagott szakát is elvégezte. Ezután, 1987 és 1991 között a Magyar Néphadsereg Zenész Tiszthelyettesképző Szakközépiskola fagott szakára járt Budapesten. 2004-ben a Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézetében végzett fagott-tanár, kamaraművész szakon. Dédapja az első világháborúban harcolt, nagyapja pedig a második világháborúban vett részt harckocsizóként, az akkor rendszeresített 42M Toldi II. könnyű harckocsival. Gyermekként mindig szívesen hallgatta a nagypapa fronttörténeteit, de úgy gondolja, nemcsak ez, hanem a zene szeretete is befolyásolta hivatása kiválasztásában.

1991-ben a Magyar Honvédség Központi Zenekar zenész tiszthelyetteseként kezdett dolgozni, őrmesteri rendfokozatban, Budapesten. 1994. augusztus 1-jén törzsőrmesteri, 1996. december 15-én főtörzsőrmesteri, majd 2015. július 15-én zászlósi rendfokozatba lépett elő, mellyel egyidejűleg a zenekar zenész zászlós beosztásába nevezték ki.

Az MH Központi Zenekar elsődleges feladata a legmagasabb szintű állami, katonai és egyházi

rendezvények zenei kiszolgálása, a lakosság körében a zene és a Magyar Honvédség népszerűsítése. A zenekar hazánk legnagyobb létszámú katonazenekara, mely 1962-ben alakult. Múltja azonban egészen 1896-ig nyúlik vissza, ekkor jött létre az Első Honvéd Gyalogezred zenekara Budapesten. Ennek az együttesnek a jogutódja a több mint százéves hagyománnyal rendelkező Magyar Honvédség Központi Zenekar.

A zenekar életében jelentős események a külföldi (például Hamina, Berlin, Birmingham, Düsseldorf) és a hazai (többek között Debrecen, Tata, Kaposvár, Székesfehérvár, Szentendre), regionális fesztiválokon való megmérettetések. A külföldi szerepléseken a sikeres eredmény érdekében együtt kell működni más országok katonazenészeivel, adott esetben külföldi karmester irányítása alatt.

„Ezek fejlesztik a nyelvtudást, az alkalmazkodóképességet, valamint rálátást nyújtanak a más országokban szolgálatot teljesítő katonazenekarok működtetésére és működésére. Zenészként a külföldi katonazenekari fesztiválokon van lehetőségünk a magyar katonának jó hírnevének öregbítésére és a tapasztalatszerzésre is. A regionális fesztiválok nem versenyek, hanem a közönség szórakoztatását – és a részt vevő zenekarok keresztlátását – a honvédelem népszerűsítését célzó rendezvények. A szakmai tapasztalatszerzés mellett

A zene szeretete Orth Gábor egész életútját végigkíséri

a térzene, a koncertrepertoár bővítéséhez, valamint a zenekar által bemutatott gyep-show koreográfiájának elkészítéséhez, fejlesztéséhez is ötletet, iránymutatást ad egy-egy ilyen alkalom” – mondta a zászlós.

A zenekar további kiemelt tevékenysége a magyar katonai és fúvószenei hagyományok ápolása, amatőr fúvószenekarok támogatása és segítése. Fontos zenei küldetése új fúvószenei művek bemutatása és a magyar zeneszerzők ösztönzése újabb fúvószenekari művek megalkotására. A zenekar Európa számos országában nagy sikerű koncertek során bizonyította a magyar zenei kultúra magas színvonalát. Számos nívós hangverseny, térzene és parádés vonulás mellett az egyre népszerűbb zenés alaki bemutatók jelentenek remek szórakozást közönségüknek.

Szintén kiemelt feladatuk a színpadi megjelenés. A változatos, tematikus, vetítéssel, énekesekkel, táncosokkal színesített színpadi fellépések – a közönség szórakoztatása mellett – a zenekar szakmai színvonalának magas szinten tar-

tását is biztosítják. Az egyik legjelentősebb rendezvény ezek közül a már hagyományosnak számító Adventi Díszhangverseny, amelyen a Magyar Honvédség felső vezetése mellett a honvédelem ügyét támogató társadalmi szervezetek, cégek és a társ fegyveres testületek vezetői is tiszteletüket teszik.

Repertoárjuk sokrétű, a hagyományos fúvószenétől a kortárs műveken keresztül a könnyűzenéig terjed. Eddigi munkáikból már közel fél tucat CD jelent meg, a Stefánia Palota – Honvéd Kulturális Központban évente több alkalommal megszervezett koncertjeikre pedig a jegyek szinte pillanatok alatt kelnek el. A Madách Színház színészeivel/énekeivel kiegészült produkcióik mindig telt házasok. Emellett a közönség az áprilistól szeptemberig megrendezett térzenéken találkozhat velük, amelyek a Margitsziget szökőkútjánál és a Szent István téren (a Szent István-bazilika előtt) zajlanak.

A zászlós kitűzött célja, hogy rangidős altisztként megtalálja a vezénylőzászlós helyét, szerepét, és beilleszse a zenekar sajátos vezetési rendszerébe és napi életébe. Egyéni céljának a zenész „fegyvernem” és a Központi Zenekar feladatrendszerének szélesebb körben való megismertetését tartja, a honvédségen kívül és belül, valamint a dandárnál. Fontos számára a kommunikációs, a konfliktuskezelési és vezetési készség, valamint a nyelvismeret fejlesztése. Angolból az alapfokú nyelvvizsga megszerzése után idén B2 típusú, írásbeli vizsgát tett, szóbelire készül, jelenleg pedig hollandul tanul.

Orth Gábor zászlós 2006-ban Árvízvédelemért Szolgálati Jelet, 20 év után Tiszthelyettesi Szolgálati Jelet kapott, 2018-ban pedig a Szolgálati Érdemjel Bronz fokozatát vehette át.

A honvédségi feladatai mellett tanít is: 1993 és 2007 között

a monori Állami Zeneiskolában, később az úri Alapfokú Művészeti Iskolában, majd a gyömrői Weöres Sándor Általános Iskola és Művészeti Iskolában oktatta/oktatja furulya- és fagott-tanárként a növendékeket. 2018 óta, külsős munkatársként az Editio Musica Budapest Zeneműkiadó műszaki szerkesztője. Felesége is szakmabeli, zenész, a Központi Zenekar kottatárosa. Két lányuk van, akik tizenegy és tizenkét évesek.

Hobbiként repülőgépek fényképezésével (spotterkedés) foglalkozik, a horgászatot pedig rekreációs tevékenységként űzi. A munka mellett fontosnak tartotta számítógépes ismereteinek bővítését: 2012-ben 7 modulós ECDL-tanfolyamot végzett el, emellett az Adobe (InDesign, Photoshop, Acrobat, Illustrator) és a kottagrafikai programok (Dorico, Finale, Sibelius) rejtelseiben mélyedt el. 2013-ban a logisztika is bekerült az érdeklődési körébe, ugyanis logisztikai ügyintéző, illetve nemzetközi szállítmányozási ügyintéző OKJ-s képzettséget szerzett.

Tagja a Fricsay Richárd Katonazenei Hagyományörző Egyesületnek. Az egyesület Fricsay Richárd alezredesről kapta a nevét, aki a magyar katonazene történetének emblematikus egyénisége. A civil szervezet azzal a céllal jött létre, hogy a magyar katonazene kulturális és szellemi örökségét megőrizze, hagyományait ápolja, valamint sok száz éves történetét és neves személyiségeinek munkásságát kutassa, népszerűsítse.

Orth zászlós zárásként, érdeklődésemre elmondta: „A Magyar Honvédség katonazenekarainál egyelőre nincs vezénylőzászlós beosztás rendszeresítve, ám folyamatban van a létrehozása, elsőként az MH Központi Zenekarnál. Egyelőre azért csak ott, mert ez a Magyar Honvédség legnagyobb létszámú katonazenekara, a helyőrségdandár zászlóalj szintű alegysége. Itt közel hatvan altiszt teljesít szolgálatot. Jelenleg Baráth

Mönchengladbachban a NATO Katonazenekari Fesztiválján feleségével

Ernő dandártábornok úr, a dandár parancsnokának parancsa alapján, a zenekar karmestere által kijelölve, a dandár vezénylőzászlósának támogatásával végzem a rangidős altiszti feladatokat. Ez egy nagyon felelősségteljes és szerteágazó tevékenység, hiszen a feladatkör része a karmester vezetési tevékenységének támogatása mellett a katonai rend és fegyelem fenntartása, a zászlósi, altiszti állomány problémáinak megoldása, valamint az altiszti támogató csatorna működtetése is. Fontosnak érzem a pályakezdő kollégák beilleszkedésének segítését. Kiemelt feladatommak tartom továbbá – mivel tudomásom szerint a katonazenekarok altisztjei között egyedül vagyok rangidős altiszti feladattal megbízva – a zenész fegyvernem népszerűsítését és képviselését.”

Kun-Orosz Adrienn

Fotó: Orth Gábor zászlós archívuma

Az altiszti kar presztízse

„A Magyar Honvédségben évszázados értékekből építkeznek az altiszti hagyomány, ennek szellemében tűzték zászlajukra az ezen értékeket kifejező jelmondatot is, amely szerint az erős akarat minden akadályt legyőz, erős akarat csak erős hitből fakad [...]. A közösséghez tartozás írott és íratlan szabályait szolgálatuk és magánéletük minden döntésében meg kell, hogy őrizzék, minden tettükben meg kell, hogy mutakozzon. Ezen erkölcsi értékek követőiként a katonai hivatás legszebb hagyományait őrizve egy életre szóló hitvallást fogalmaznak meg. Önök olyan szilárd erkölcsi tartással rendelkeznek már most, amely példaértékű lehet a fiatalok és idősebbek körében egyaránt. Hiszem és vallom, hogy az olyan katonai értékek, mint a bajtársiasság és a csapatszellem nem csupán a Magyar Honvédség tagjainak jelentenek továbbra is erőt, hanem a civil közösségek együvé tartozását is erősítik, ezzel pedig egy, a hazájáért elkötelezett nemzet alapját biztosítják. [...]” – e szavakkal bocsátotta útjukra a Magyar Honvédség parancsnoka, Korom Ferenc altábornagy a frissen avatott altiszteket 2018 nyarán.¹

A fentebb megfogalmazottakhoz kapcsolódik az altiszti pálya „társadalmi megbecsülésének” kérdése. A presztízsz alakulásában mi magunk is fontos szerepet játszunk. Hogyan váljunk a közösségünk megbecsült tagjává? Hogyan tegyünk eleget a hivatással járó kötelezettségeknek? Hogyan képviseljük az altiszti értékeket a civil társadalomban? – ezek mind

A tiszthelyettesképző iskola 1942-es tablója

meghatározó kérdések. A katona (az egyén) maga a legjobb toborzó, a példamutatásával, a viselkedésével és életvitelével; ez nem változott az elmúlt majd száz év alatt. Ha visszatekintünk a múltba, láthatjuk, hogy a két világháború közötti időszakban mennyivel másabb volt a haderő, ezen belül az altiszti kar társadalmi elfogadottsága. Igaz, ezt a korszakot nagyban meghatározták az első világháború történései és a háborút lezáró békeszerződések okozta társadalmi elégedetlenség.

A társadalmi rendszer ideológiája minden lehetséges csatornán megjelent, kifejezésre juttatva és hangsúlyozva a katonai pályán szolgálók erkölcsi súlyát. Eszényi József A Magyar Királyi Honvédség altiszti kara, 1922–1941² című munkájá-

ban a következőképpen értékeli az említett korszak altiszti állományának presztízszét: „Az akkori rendszer emellett tudatosan ápolta a magyar katona első világháborús »dicsősége«, a magyar »hősi kultusz«, a »harcias magyar katonai szellem« mítoszát. Az állam a hadsereg presztízszét jogi védelemmel is erősítette. A hadsereg gyalázását, miként a kormányzógyalázást, az állam jogrendje politikai büntettnek minősítette, összefüggésbe hozta az »állami és társadalmi rend felforgatását célzó« cselekményekkel (1921: III. te.).”³

„Az altiszt kiemelt társadalmi megbecsültséggel és jogokkal rendelkezett, de magatartását nem választhatta meg szabadon, egyénisége csak az előírt formákban fejeződhetett ki. A státuszjegyei alapján

1 Korom Ferenc altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnokának ünnepi beszéde az altiszti eskütételén, 2018. július 8-án.

2 Hadtörténelmi Közlemények 102. évfolyam, 3. szám (1989).

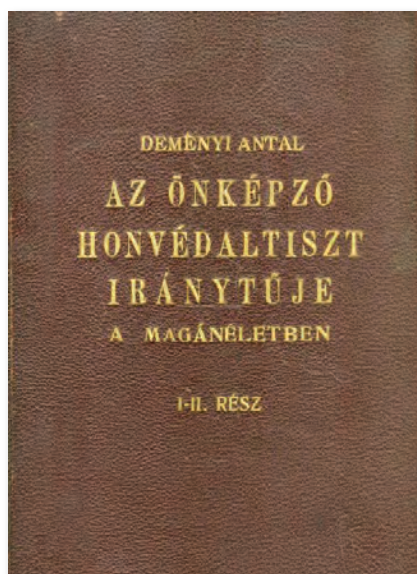
3 1921. évi III. törvénycikk az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről. A törvény három csoportra tagozódik, és a harmadik csoportban foglalhatók össze mindama cselekmények, amelyek a tömegmozgalom céljára a lelkeket a legkülönbözőbb utakon előkészíteni és megnyerni igyekeznek. Ily cselekmények: az állam és a társadalom fennálló törvényes rendje elleni izgatás vagy lázítás (8. §), a jogrend felforgatása vagy megsemmisítése céljából bűncselekmény elkövetésére egyenes felhívás (9. §), a katonai fegyver megsemmisítésére irányuló cselekmények (10. §), a magyar állam vagy a magyar nemzet megrágalmazása (11. §), ellene szóval vagy tettel elkövetett meggyalázó, lealacsonyító vagy a nemzeti érzületet egyébként súlyosan sértő cselekmények (12. §). Sok büntetőeljárás folyt le a hadsereg megsértése, gyalázása stb. címen.

<https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=92100003.TVI&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D47>

(az egyenruha és tartozékai) egyfajta reprezentatív nyilvánosságot képviselt. A reprezentatív nyilvánosság kifejezése a személy jelképeihez van kötve: hatalmi jelvényekhez (fegyverek, jelvények), habitushoz (öltözet, hajviselet), taglejtéshez (köszöntési forma, mozdulat) és retorikához (a megszólítás formája, általában a formászerű beszéd), egyszóval a nemes viselkedés szigorú kódexéhez.⁴

„Nincs a katonai alaki előírásoknak oly eleme, amely e logikába be ne illeszkednék. A hatalmi jelvény: az egyenruha, a rendfokozat, az ezüst kardbojt, az állandóan viselt oldal-fegyver, a jelvények, kitüntetések. A habitus egységesen szabályozott az öltözet, hajviselet szabványos, meghatározott, kötelezővé tett formáiban. Az előírt taglejtések: a tisztelgés, a fegyverfogások stb. Az előírászerű beszéd és megszólítások: ld. »alázatosan jelentem«, katonai terminológia, katonás kifejezésmód. Ezek a külsőségek, jelek, szimbólumok, életmód és viselkedés kifejezték az altiszt helyzetét a társadalomban, illetve a hadseregben, és megalapozták identitását. »A honvéd altiszti tábori bar-na zubbonynak, az ezüstcsillagoknak, az ezüst kardbojtnak hagyományokon alapuló parancsoló tekintélyét semmiféle jó szabású zakó nem tudja pótolni« – citálja a szerző egy korabeli katonai lap írását.⁵

Az 1920-as évek elején zömmel olyan altisztek vállaltak tovább szolgálatot, akik az első világháborút végigharcolták. Ez az emberanyag a megbízhatóságot illetően megfelelő volt, de nem rendelkezett mindazzal a tulajdonságokkal, amelyeket a katonai vezetés megkövetelt. Ezek közül a legfontosabbak: legyen jó vezető, kiképző és nevelő, továbbá vívja ki a társadalom különös megbecsülését tudásával, magatartásá-

Deményi Antal könyvének címlapja

val és jellemével.⁶ E tulajdonságok hiánya abból adódott, hogy korábban a hivatásos altisztek kiválasztása a csapatokra volt bízva. Az első világháború előtti időszak altisztjének hivatása főként a belszolgálat ellátásában merült ki.⁷ Harcvezetésben csak mint rajparancsnok vehetett részt, önálló vezetőként az akkori felfogásnak megfelelően csak igen kivételesen, különös egyéni rátermettség esetén alkalmazták.⁸ A katonai vezetés, látva a hibákat, az egységes hivatásos altiszti kar létrehozása érdekében, 1924-ben megszervezte az első központi altisztképző iskolát Örkényi (később Jutasi) Magyar Királyi Altisztképző és Nevelő Iskola elnevezéssel.⁹

„Az altisztképzés eredményességét a katonai szakirodalomban több helyen bírálták a szakírók. Ezek szerint az iskola nevelési célkitűzéseit nem, vagy csak részben sikerült megvalósítani. A cikkírók mindannyian problémaként vetik fel az altisztképzéssel kapcsolatban, hogy nem nevel önállóságra és nem kelti

fel a művelődés utáni igényt. Emellett kihangsúlyozták, hogy az altiszti kar nem volt egységes. A fellelt dokumentumok alapján úgy tűnik, hogy az érdekellentétek két csomópontban sűrűsödtek össze. A csapatnál szolgáló idősebb, iskolát nem végzett altisztek bizonyos előítélettel fogadták az iskoláról kikerült altiszteket, mert féltették az állásukat, beosztásukat a fiataloktól. Lenézték őket, mert attól tartottak, hogy tapasztalatlanságukból adódó baklövésikkel lejáratják az altiszti kar tekintélyét. Az a gyakorlati tapasztalat, amivel az idősebb altisztek rendelkeztek, lehetővé tette, hogy nem egy esetben nehéz helyzetbe hozzák a legénység előtt a fiatal altiszteket. Az utóbbiak jobb elméleti képzettség birtokában más területen járatják le az idősebb bajtársaikat. További problémaként jelentkezett az irodai munkát végző és a csapataltiszti teendőket ellátó altisztek közötti konfliktus. Az irodán dolgozó altiszt fizikailag nem volt úgy igénybe véve, mint a csapataltiszt. Pihenése, munkaideje viszonylag normálisnak volt tekinthető. Az irodai altiszt ismerte legjobban az altiszti karra vonatkozó rendeleteket. Tájékozottabb, jobban értesült volt, mint a csapataltiszt, és ezt az előnyt fel is használta a maga javára. [...] A magyar katonai ideológusok szerint a hadsereg legyen a militarista szellem hordozója és terjesztője, a hadseregben belül teremtsen egységes és oszthatatlan harci szellemet; a hadsereg keretein kívül pedig hozzon létre olyan katonai jellegű szervezeteket, amelyeken keresztül az egész fegyverfogható lakosság kiképzését és harci szellemét irányítani, illetve befolyásolni tudja. [...] Az erkölcsi nevelést a kiképzés szerves részének tekintették. Kihangsúlyozták azt az igazságot,

4 A szerző Jürgen Habermast idézi munkájában. Jürgen Habermas: A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása. Bp., 1971. 14–26.

5 Caesar Sgardelli: A honvéd altisztikar állástekintélye. Az Őrszem, 1933/4. sz., 1.

6 Császár László: Az altisztképzés. Magyar Katonai Szemle, 1939/2. sz., 69–78.

7 A fegyelem és belrend fenntartása, a parancsok végrehajtásának aprólékos ellenőrzése, anyagkezelés és karbantartás volt az altiszt fő feladata, mint kiképző vajmi kevésbé jött számításba. A fontosabb szolgálati ténykedéseket az alosztálynál szolgáló tisztek látták el.

8 Császár László: i. m. 70.

9 HL HM ein. 1. 1924. 8773.

hogy nem sokat ér az a hadsereg, amelynek nincs egységes erkölcsi felfogása. A hadseregben folyó erkölcsi nevelésnek tehát arra kell irányulnia, hogy kialakítsa az egységes erkölcsi felfogást. Ebből kiindulva a hadsereg kiképzését két irányúnak tekintették: testi és erkölcsi (szellemi) kiképzés. [...] Az erkölcsi nevelés feladata, hogy a harc céljának eléréséhez szilárd, egységes erkölcsi morált teremtsen. Kovácsolja ki mindazokat a tulajdonságokat és erényeket, amelyek a harcos katonát minden helyzetben a legnagyobb erőfelfejtésre, a legeredményesebb ellenállásra és legjobb teljesítményre képesítik.”¹⁰

A fenti nevelési célok elérése érdekében íródott az altisztek számára egy könyv¹¹, amely a Hadtörténeti Intézet és Múzeum Hadtörténeti Könyvtárban megtalálható. Már a kötet első lapjai is fontos gondolatokkal halmozzák el a könyvet kezébe vevő embert: „Könyv van előttem, melyben a betűk megelevenednek, a szavak életet lehelnek és lélekkel töltik el a tartalmat. Ha röviden össze akarjuk foglalni, hogy mit ad, azt kell mondanunk, hogy bemutatja az eszményi emberi tulajdonságokon keresztül a tökéletes altisztet, ki belsőben és külsőben egyaránt olyan, amilyenre a Hazának, a honvédségnek, a társadalomnak szüksége van és rávilágít arra az útra, amelyen férfias elhatározással és a hivatás iránti rajongó szeretettel azt el lehet érni. Bajtárs írta a bajtársnak!¹² [...] Vannak, akikre azt mondják, hogy többet érnek, mint amit mutatnak; másoknál a megnyerő külső értéktelen belsőt takargat; alig van ember, akinél ne mutatkoznék valami, ami megzavarja az összhangot a belső és külső között és nem engedi, hogy az összérték teljesen kifejezésre jusson.”

A fentiekben említett összérték kiteljesedésére, az önmegvalósulásra ad útmutatót ez a terjedelmes könyv. Lélegzetelállító volt kézbe venni, olvasni a magasztos gondolatokat, a példaértékű ajánlásokat az altiszti hivatás, altiszti példakép és altiszti élet erkölcsi megfeleléséről a társadalomban. Arról, hogy az erkölcsi problémák, amelyek lerombolhatják a katonai pálya imázsát a civil társadalom szemében, hogyan és miképpen kerülendőek el. A könyvből kiemelt gondolatok útján szeretném megismertetni azokat az ajánlásokat, amelyek napjainkban is mérvadóak. Elsőként az egymással való kapcsolatainkat, a korábbi életközösségeinkben kialakult specializációinkat, a modort, azaz az embertársainkkal szembeni viselkedést emelem ki.

„A jó modor az az ostya, melyben a legkeserűbb valóságot is mosolygó arccal le lehet nyelni, mert nem érezzük keserűségét: az az arany csomagolópapír, melybe az értéktelen semmit is úgy lehet csomagolni, hogy kellemesen ható valaminek látszik. A jó modor olyan, mint az olaj, mely simává teszi a kerék és a tengelyérintkező felületeit, meggátolja a súrlódást, mely tüzet is okozhatna és meggyorsítja az előhaladást. Amint a keréknek és a tengelynek; hasonlóan az embereknek is megvan a maguk lelki, szellemi, önérzeti és hiúsági érintkezési, súrlódási felületük. Ezek az érintkezési felületek azonnal érintkeznek egymással, amint két tekintet találkozik, vagy két szó elhangzik s keresztezi egymást. Legyen tehát mindig elég olajad és ne kíméld, ha baj nélkül akarsz haladni, mert nem az olaj az értékesebb és fontosabb, hanem a gép, a kitűzött cél mielőbbi és békés elérése. [...] Rejtett kincsnek, néma hegedűnek ritkán süvegel-

nek. Ezt azonban oly módon kell tenned, hogy kellemesen hasson másokra s ne érintse sértően mások érzékenységet vagy hiúságát, mert a legtöbb ember idegzete, érzésvilága és esze járása a hiúság túlérzékeny és gyúlékony anyagával van burkolva. [...] Az önfegyelmel párosult jó modor olyan érték az ember egyéniségében, mint az acélkardban az alkalmazkodó, ruganyos hajlékonyság.”

Amikor vezetőként (altisztként) választ szeretnénk találni arra, hogyan lehetne a munkatársainkat megtartani, illetve motiválni, hajlamosak vagyunk, megfedkezünk a legegyszerűbb eszközről, amely mindannyiunk birtokában van: a jó modorról. A dicséret jobban hozzátartozik az eszköztárunkhoz, mint a bírálat, amely nagy mértékben hozzásegíthet bennünket a munkatársak (beosztottak) lojalitásának eléréséhez; a megbecsülés kimutatásának igen komoly motivációs ereje van, ezt az elmúlt évtizedekben több kutatás is igazolta. A motiváltság és motiválás alapjaiban összefüggésben van az érdekekkel. A kapcsolatban motiváló és motivált érdekei hangsúlyozódnak ki, mivel a motiválást valamilyen érdekből, valamilyen cél elérése érdekében tesszük. Nem tehetünk különbséget a szabályok következtében motivált és az érdekek által motivált cselekvések között, mivel az érdek arra a cselekvésre irányuló készítés, amely várhatóan a legnagyobb hasznot eredményezi. Ezt a könyv egyik fejezte az alábbiak szerint értelmezi:

„Érdek, éhség és szerelem az élet mozgatói, tartja az ismert szólásmondás. Sok ember gondolkodásának és cselekvésének valóságos diktátora az érdek. Vannak szent és sérthetetlen érdekek, melyeknek

10 Eszényi József, i. m.

11 Deményi Antal: Az önképző altiszt irányítúje I–II. rész. Magasabb rendfokozatra és kiváló minősítésre törekvő altisztek kézikönyve. Az I. rész: Az önnevelés útja, eszközei és célja. A II. rész: Illem, modor, udvariasság az otthon és az élettársak lelki összhangja. Valóban az „irányítú” szerepét töltötte be, mert leírja a kívánatos magatartási és cselekvési mintákat, melyek követésével garantáltan előrehaladhatott az érvényesülés útján. A külön nem jelölt idézetek e munkából származnak. A Deményi-idézetekben szereplő kiemelések Kollár László főtörzsszázlós kiemelésai.

12 A könyv hitelességét ez utóbbi mondat fejezi ki igazán. Egy altiszt, egy bajtárs írta a társai megsegítésére és eligazodására az erkölcsi normák tengerén.

szolgálatába szegődni s ott hűség-gel kitartva dolgozni, nemcsak a jó erkölcs parancsa, de a legszentebb emberi, felebaráti, bajtársi és hazafiúi kötelesség is. Ilyenek például a Haza és a köz érdekei, családunk, bajtársaink és általában embertársaink érdekei stb. Vannak egyéni, személyes érdekek is, melyek szintén tiszteletet érdemelnek, sőt parancsolnak. Ilyenek azok sajátjaink, vagy máséi, melyeknek a törvény, a jog, a jó erkölcs és az igazságérzet képezik alapját. Vannak végül olyan érdekek, melyeknek a jogtalanság, az erkölcstelenség, az igazságtalanság és a telhetetlen, önző kapzsiság képezik kútforrását. [...] Vannak emberek, kiknek önző érdekszomjuk annyira jellemzi minden tettüket, annyira uralja gondolkodásukat, hogy ez az erkölcsi fogyatékoságuk közismertté válik, arról mindenki tud, csak ők maguk nem. A medve, amelynek orrába karikát fűztek s a karikán lánc lóg, kezes báránnyá válik azzal szemben, aki a láncot kezében tartja. Az érdekeMBER is ilyen medve azzal szemben, aki érdekeinek láncát kezében tartja.”

„A hit és az önbizalom a lélek és az akarat erőforrása. Aki magában, tudásában, saját erejében, munkájában sikerében hisz és bízik, abban mások is hisznek és bíznak. A telhetetlen hit Isten után a saját erődben, mint a hajó vitorláját a szél, megfeszíti cselekvő erőidet, akaratodat, munkakedvedet, és biztosan haladsz a szebb jövőt ígérő rév felé. Csak a hittel és önbizalommal végzett munkát kíséri a siker.”

A záromondat energiaforrása lehet a beosztottak motiválásának és az írásom első bekezdésében megfogalmazott elvárásoknak. Csak ezúton érhetjük el az altiszti kar jobb megbecsülését, és ezáltal vezethetnek eredményre a tetteink. Összefoglalva: kitartás, hit, szorgalom, rengeteg gyakorlás és szerencse is kell a sikerhez.

Ezen túlmenően munka, lelkiismeret, tervszerűség, pontosság és szorgalom – olvasható Deményi Antal munkájának következő bekezdéseiben.

„Amilyenek gondolataid, olyan vagy, s amennyit munkád ér, annyit érsz. Minden munka magán viseli alkotója jellemének fémjelzését, bélyegét. Sőt alkotója jellemének egyes vonásait is elárulja a munka. Ezáltal a munka tükrében világosan látjuk a munka tervezőjének és elkészítőjének a gondolkodásmódját, a fegyelmezettségének fokát, a lelkiismeretességét, vagy annak hiányát, szellemi és erkölcsi felfogásának színvonalát. Egyszóval a munka tükrébe megmutatja magát az igazi, a benső embert, egész jellemértékével egyetemben. Minden munka sikerének fontos előfeltétele a tervszerűség és a rendszer. Vagyis, a munkát előzi meg a pontos terv és a tervet kövesse a munka. Más szóval, bármit akarsz kezdeni, először gondolatban, elméletben kell elkészülnöd terveddel. Legelőször ezeket a kérdéseket kell tisztáznod: mit, mi célból, hogyan. A pontosság minden körülmények között szép erény és előnyös egyéni tulajdonság, a munkának pedig maga a tervszerűség a lelke és alapfeltétele, mely nélkül a tervszerűség megvalósítását, a tökéletes munkát és komoly eredményt el sem lehet képzelni.”

„Az arc mögött rejtőző benső ember egyéni vonásait alkotó rossz emberi szokásoknak és jellemhibáknak se szerük, se számuk. Ne soroljuk fel őket, mert meg vagyok győződve, hogy a fent felsoroltak felismerhetők a körülötted álló emberekben. Tehát ne kíváncsi legyél és erkölcsiségednél többet, a magatartásodat a veled és a szemben állókkal szemben mindig a jóakarat, a tapintat, az elfogulatlan tárgyilagos igazságosság, a környezethez és az adott viszonyokhoz való alkalmazkodás jellemezze. Továbbá az illem, a jó modor és az ön-

fegyelem útján az emberekben való csalódásaid ennyi emberismerettel is csökkenni, sikereid pedig gyarapodni fognak. Főként, ha nemcsak átolvasod, hanem meg is szíveled a szöveg tartalmát.”

Deményi Antal kiváló könyve, valamint az altiszteknek szóló folyóiratok¹³ publikációi folyamatosan segítették, támogatták az altisztképzés tökéletesítését, előmozdítva az elvárt ideológiai beállítódással és erkölcsi értékekkel rendelkező altiszti kar kialakulását. Ezáltal sikerült elérni, hogy képzettségük a kornak megfelelő színvonalon álljon. Ezek a tényezők is hozzájárultak ahhoz, hogy az altiszti kar zöme a rendszer megbízható támasza maradt egészen a háborús összeomlásig.

Napjainkban mi, altisztek az elődeinkhez képest jelentősen eltérő körülmények között szolgálunk. Azonban az olyan katonai értékek, mint az erkölcsi tartás, a bajtársiasság és a csapatszellem nem változtak. Az erkölcsi normáknak, emberi értékeknek való megfelelés, társadalmi kapcsolataink javítása mind-mind hozzájárul állománycsoportunk megbecsüléséhez, presztízsének növekedéséhez.

Írásomat Magyarország honvédelmi miniszterének gondolataival zárom (melyet egyben következő cikkem felvezetéseként is idézek): „A katonáikkal szemben legyenek szigorúak, követelménytámasztóak, és mindezt úgy valósítsák meg, hogy maradjanak emberségek. Lássák el hivatásukat példamutatóan, munkájukban, döntéseik alkalmával legyenek következetesek. Katonákat embertársaként tiszteljék, és ne tartsák rettegésben őket. [...] Még ma is hiszem és valom, hogy mindez elengedhetetlen, de kevés egy ideális vezető, az ideális parancsnok számára.”¹⁴

Kollár László főtörzsszázlós

Fotó: archív

13 Az Őrszem, Honvéd Altiszti Folyóirat, Tiszthelyettesek Lapja.

14 Benkő Tibor: Gondolatok az ideális parancsnokról. Hadtudomány, 2008/3–4. http://www.mhht.eu/hadtudomany/2008/3_4/091-103.pdf

LÁTOGATÁS UDMURTFÖLDÖN, A KALASNYIKOV-GYÁRBAN ÉS -MÚZEUMBAN

Egy világhírű fegyver nyomában (1.)

Szabadidőmben, magánemberként a Kalasnyikov-fegyver és Kalasnyikov-szurony történetének kutatásával foglalkozom. Az elmúlt években számos publikációm jelent meg a kutatott témáról a magyar katonai, illetve polgári sajtóban. Tavaly elhatároztam, hogy ismereteim gyarapítása végett „tanulmányi utazást” teszek az oroszországi Izsevszk városában, és meglátogatom az ottani Kalasnyikov-fegyvergyárat és -múzeumot.

Elsőként az Oroszországi Föderáció Nagykövetségének Katonai és Légügyi Attaséhivatalához fordultam, kérve, engedélyezzék az utazást. Mikor ez megtörtént, saját előjáróimhoz fordultam, ugyanezen célból. Az engedélyezést követően kezdtem az út megszervezését, saját költségem és szabadságom terhére.

2019. augusztus 4-én eljött a régóta várt nap, Ferihegy 2-ről felszálltam az Aeroflot légitársaság repülőgépével. Irány Moszkva. Az orosz fővárosban némi föld alatti kisvonatozás után megérkeztem arra a terminálra, ahon-

nan a repülőgépem Izsevszkbe indult. Összességében közel egynapos utazás után sikeresen landoltam Udmurtföld fővárosában. Budapest és Izsevszk között +4 óra az időeltolódás.

A város Oroszország európai részén, az Urál hegységtől nyugatra fekszik. Udmurtföld fővárosa és egyben Tatabánya testvérvárosa a kelet-európai síkság keleti peremén, az Izs folyó és a felduzzasztásával létesített tó partján terül el. Sík és enyhén dombos területre épült. Ez a vidék távol esett a nagy kereskedelmi útvonalaktól és a sorsdöntő törté-

Surányi Barnabás zászlós évek óta foglalkozik a Kalasnyikov-fegyver és -szurony történetének kutatásával

elmi eseményektől. Az Urál viszonylagos közelsége és ércvagyonának gazdagsága meghatározó jelentőségű volt és maradt a város fejlődésében. Izsevszk kialakulását, több uráli városhoz hasonlóan, egyetlen nagy gyár alapítása és fejlődése határozta meg. Ez a fegyvergyár volt. Az Izs folyó vizének felduzzasztásával létesített városi tó is a gyár igényeit szolgálta.

A város öt kerületből áll, a folyó két részre osztja a települést: jobb partján terül el a régi városközpont, bal partján az iparvállalatok közötti lakónegyedek, lakótelepek húzódnak. Udmurtföld ipari termékeinek a felét a fővárosban állítják elő. Jelen van a kohászat, fémfeldolgozás, gépgyártás, fegyver- és más hadieszközigyártás, de vegyipari, papíripari és elektronikai termékeket is előállítanak itt. A hadiipari létesítményei miatt Izsevszk a külföldiek előtt évtizedeken át zárt város volt,

A fegyvergyár bejárata

ezt a tilalmat csak 1989-ben oldották fel. Repülőtere a városközponttól 12 km-re található, a városi tömegközlekedés nagyon jó. Az Izs folyó nem hajózható, a fővárost vasútvonal köti össze a közeli Káma-parti kikötővel, Szarapul városával.

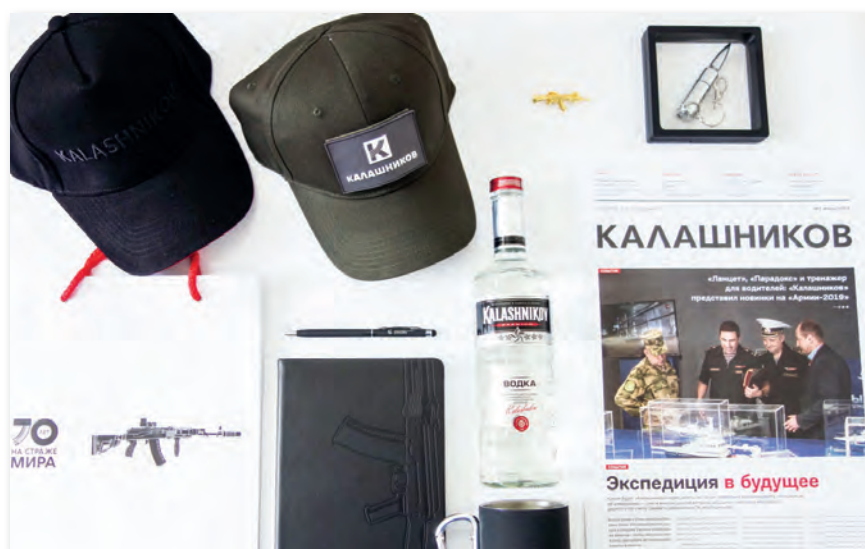
Izsevszknak párás, kontinentális éghajlata van, hosszú hideg telek és meleg nyarak a jellemzők. A város az Udmurt Köztársaság tudományos és kulturális központja. Az Orosz Tudományos Akadémia több uráli intézete, tanszéke működik itt, így a fizika, alkalmazott mechanika, műszaki tudományok és közgazdaságtan tanszék, valamint az Udmurtia Történeti, Nyelvi és Irodalmi Intézete. Izsevszk az Európai Tanács kísérleti városa, és részt vesz az Európai Bizottság interkulturális városok programjában. Izsevszkben mintegy ötven múzeum és galéria található. Világhírű az Udmurt Köztársaság állami cirkusza.

Fegyverpróba éleslőszerszel

A városba érkezve, amely a fegyvereket kedvelő emberek számára egy „mennyország”, maga a „paradicsom”, elfoglaltam szállodai szobámat; a személyzet a híres orosz vendégszeretetnek megfelelően friss málnadzsemmel és aprósüteménnyel várt. Mivel egy megterhelő nap volt mögöttem, hamar nyugovóra tértem.

Másnap reggel beteljesedett életem nagyon régi vágya: megnézhettem a Kalasnyikov-konzern tulajdonában lévő Kalasnyikov-fegyvergyárat. A gyár üzemcsarnokában, mint általában bárhol a világon, természetesen fotózni nem lehetett. A munkavédelmi eszközök – fejfedő, láthatósági mellény – felöltése után beléptem az üzemcsarnokba, ahol a vezető főmérnök-igazgató fogadott. Rögtön a csarnok oldalában kialakított kicsi múzeumi részbe kalauzolt, ahol vitrinben a gyár termékeit állították ki a feketelőporos puskától a Kalasnyikov-gépkarabélyig.

A földszinti üzemcsarnokban a fegyverek alapalkatrészeit, mint például a tokot és a csövet gyártják. Az elkészült főbb alkatrészeket külön

A Kalasnyikov-konzern termékei tablón

ellátják egy-egy papírkártyával, és ez az összeszerelésig rajtuk marad, ugyanis az alkatrészek többszörös ellenőrzésen mennek keresztül, amíg le nem jön a gyártósorról a késztermék, a Kalasnyikov-gépkarabély. A gyártás során az esetlegesen nem megfelelő alkatrészeket, illetve selejt darabokat beolvasztják.

Az üzemcsarnok alagsorában végzik – egyes- és sorozatlövéseskel – a fegyvercsövek belövését, a löveredményeket számítógépek dolgozzák fel.

Az üzemcsarnok emeletének egyik részén található a mérnöki irodák, valamint itt folyik a gépkarabély egyes alkatrészeinek tömeggyártása, a fegyverek összeszerelése, számozása és az elkészült fegyverek minőségi ellenőrzése.

A patikatisztaságú üzemcsarnokban, a 21. századi technológiával felszerelt, folyamatosan működő gyártósoron a férfiak mellett nők is dolgoznak. Az AK-12-es gyártása során a legkorszerűbb anyag- és felülettechnológiákat alkalmazzák. Az üzemben csak a legújabb fejlesztésű Kalasnyikov-gépkarabélyokat és azok különféle változatait készítik, a régebbi típusokat már nem gyártják. A Kalasnyikov-konzernnél természetesen nemcsak kézfegyvereket gyártanak, hanem más hadfelszereléseket is az Oroszországi Föderáció fegyveres testületei számára.

Az üzemcsarnok meglátogatását követően átmertünk a gyár mérnöki irodájára, ahol lehetőségem nyílt szakmai konzultációra a gyár egyik szakmérnökével, aki jó ideig együtt dolgozott Mihail Tyimofejevics Kalasnyikov altábornaggal. Nagy örömmre számos szakmai kérdést sikerült vele megbeszélni, sok újat megtudtam a témaköréről.

A megbeszélést követően a konzern éttermében ebédeltünk, ahol – az ízletes ebéd után – meglepetésemre „Kalasnyikov-ásványvizet” ihattam, ugyanis a cégnek saját, szénsavas és szénsavmentes palackozású vize van.

Ebéd után a konzern másik üzemébe látogattunk, ahol a fegyvereket tesztelik mindenfajta időjárási körülmények között, illetve nyúzópróba alá vetik őket, vizsgálva a különböző körülményekre – homok, eső, sár, fagy stb. – való reagálásukat. Itt lehetőségem nyílt a legújabb fejlesztésű kézfegyverek széles palettáját megtekinteni a pisztolytól az AK-12-es gépkarabélyon át a mesterlövészpuskáig, majd a biztonsági rendszabályok ismertetését követően – életem nagy élményeként – éleslőszerszel kipróbálnom. A fegyverek nagyon pontosak voltak, fogásuk kényelmes, csekély súlyúak, visszalökő erejük kicsi.

(Folytatjuk)

Surányi Barnabás zászlós

Fotó: a szerző felvételei és archívuma

Haditechnikai hírek a nagyvilágból

HANOI: MÉG KETTŐT!

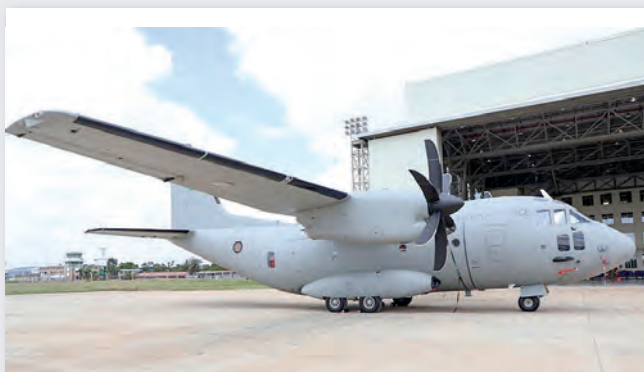
A vietnámi védelmi minisztérium újabb orosz építésű, Kalibr-NKE rakétákkal felszerelt Gepard 3.9-osztályú könnyűfregatt vásárlását tervezi, 800 millió dollár értékben. Az egyre növekvő kínai nyomást

ellensúlyozni kívánó haditengerészet számára már eddig is hatot rendeltek a nyolc Kalibr cirkálórakétával is felszerelhető hajókból, melyekből négy áll már hadrendben. Az újabb üzlet egyetlen akadálya, hogy a Gepardok meghajtásáról ukrán gázturbinák gondoskodnak, melyek beszerzése jelenleg lehetetlen. Az orosz NPO Szaturn saját fejlesztései egyelőre nem sikeresek, és ráadásul ezek a nagyobb méretű hajókhoz szükséges teljesítményűek.

OTTHON AZ ELSŐ

A kenyai légierő hadrendbe állította az első Alenia C-27J Spartan közepes taktikai szállítórepülőgépet.

A 222-es oldalszámot kapott, két turboprop hajtóművel felszerelt merev szárnyút a főváros, Nairobi repülőterén adták át ünnepélyes keretek között. A védelmi tárca összesen három C-27J-t rendelt, melyből kettőt szállított le és a harmadik is Kenyába repül majd át, még 2020 vége előtt. A terrorizmussal küzdő ország amerikai hadisegélyként emellett három, használt C-145A Skytruck könnyű szállítógépet is kap, melyeket korábban az amerikai különleges műveleti erők használtak.

ÚJ TORONY, NAGYOBB TŰZERŐ

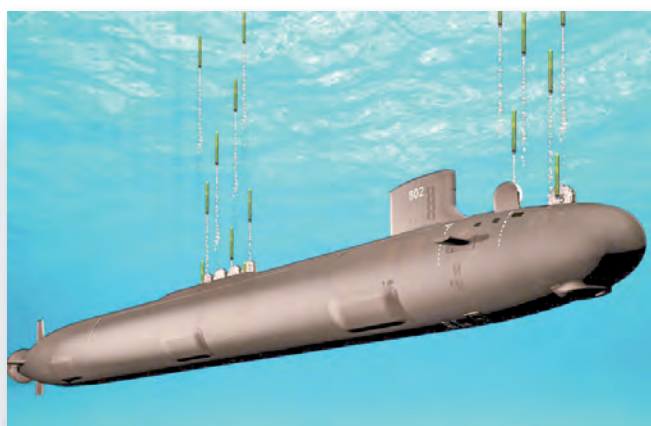
Éleslövészetben is kipróbálták a kazah Barsz 8×8 kerékképletű, gumikerekes páncélozott csapatszallító járműre szánt, új fegyverzettel ellátott tornyot. A távirányítású, nappal s éjjel is használható elektro-

optikai felderítő és tűzvezető rendszerrel is ellátott, Anszar nevet kapott egységbe most egy 30 mm-es, 2A72 típusú egycsőű, gyorstüzelő gépágyút építettek be. Az új torony csapatmunkában készült el, hiszen a Kazakhstan Paramount Engineering (KPE) résztulajdonosa a dél-afrikai Paramount Group. A STANAG 4569 level 3 páncélozottságú Barszból egyelőre két prototípus készült el – a 8×8-as mellett egy rövidebb, 6×6-os meghajtású –, melyeket egy 57 mm-es ágyúval felszerelt toronnyal is tesztelnek.

GYORS CSAPÁSMÉRÉS

Az amerikai haditengerészet hiperszonikus sebességű, hagyományos robbanófejjel ellátott rakétarendszert telepítene a Virginia-osztályú, nukleáris meghajtású vadász-tengeralattjáróira. Az ehhez szükséges fejlesztésekre a 2021-es pénzügyi év költségvetésében

ben egymilliárd dollárt szeretnének elkülöníteni. A jelenlegi tervek szerint 2028-tól lenne bevethető az új, kétfokozatú, szilárd gyorsítórakétával ellátott fegyver, melyet a tengeralattjárók törzsébe függőlegesen beépített, szabvány méretű indítócsövekből lehet majd használni. A hiperszonikus sebességgel lehetővé válna, hogy a Föld bármely pontjára egy órán belül csapást tudjon mérni az amerikai haditengerészet.

RAKÉTAVÁSÁRLÁS WASHINGTONBAN

Az amerikai hadsereg a következő öt esztendő során kereken egymilliárd dollárt szeretne fordítani

az új generációs, közepes hatótávolságú, hagyományos robbanófejjel felszerelhető Precision Strike Missile fegyverrendszerre. A nagy pontosságú, szakértői becslések szerint akár 800 kilométeres hatótávolságú rakétákat a Lockheed Martin fejleszti. A hadsereg jelenleg két prototípust tesztl. A tervek szerint legalább 2422 rakétát állítanak hadrendbe, melyeket kettesével elhelyezve a láncaltapas M270-es és a gumikerekes HIMARS indítójárművekből is lehet majd használni. A PrSM nem csupán az európai, de mobilitása miatt a csendes-óceáni hadszíntér fontos elrettentő eszköze is lehet majd.

KUVAIT: KÖSZÖNJÜK, NEM!

Az apró, de gazdag állam nem veszi át a továbbiakban az Airbus Helicopters H225M Caracal közepes taktikai szállítóhelikoptereit a gyártótól. Az ok: az első két példány leszállításakor egyelőre nem közölt műszaki problémákat tapasztaltak a hajtóművekkel kapcsolatban. A gyártó közlése szerint ezek nem érintik a típus légi üzemeltetési engedélyét, és a kuvaiti légierővel szorosan együttműködve dolgoznak

a hibák elhárításán. Az ország még 2016 augusztusában rendelt összesen 30 Caracalt, melyekből 24 a légierőhöz, míg hat a nemzeti gárdához kerül majd, többek között harci kutató-mentő feladatokat is ellátva.

Összeállította: Trautmann Balázs

Fotó: internet

Örömteli találkozás

A budapesti helyőrségben szolgáló altisztek kis csoportja a közelmúltban dr. Végh Ferenc nyugállományú vezérezredesnél járt. A látogatás során a beszélgetés egyik témája a

Honvéd Altiszi Folyóirat volt. Váradiné Pásztor Mária törzszászlós, a Magyar Honvédség vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár MH Híradó és Informatikai Rendszerfőközpont vezénylőzászlósa és Kazinczy Gyula zászlós, a Magyar Honvédség Parancsnokság Parancsnoki Irodájának tervezőzászlósa Végh tábornok úrral közösen tekintik át az egyik lapszámot. Immáron közel 25 éve, hogy Gyula, fiatal tiszthelyettesként, egy év közvetlen felkészülést követően az MH 3. Katonai Kerület parancsnokának, Végh Ferenc vezérőrnagynak a segítője lett. A mostani találkozás bizony sok szép emléket idézett fel a ceglédi időből...

*Lejegyezte és fényképezte:
dr. Murinkó Attila ezredes*

Névadójukra emlékeztek

*„Én katonai sikereimnek legnagyobb részét
Chémiai tudományaimnak, a bűvárkodás által
szerzett értelmi fegyelmeztségemnek köszönöm.”*
Görgei Artúr

2020. január 30-án, születésének 202. évfordulóján megkoszorúztuk Görgei Artúr sírját a Fiumei úti Hősök temetőjében. Ezzel a kis ünnepséggel a Magyar Honvédség Görgei Artúr Vegyivédelmi Információs Központ névadójára emlékeztünk, a kimagasló képességű vegyészmérnökre, a laurinsav felfedezőjére, az egyik legnagyobb magyar hadvezérre, akinek hadmozdulatait a mai napig tanítják a katonai akadémiákon.

*Fekete István törzszászlós
Fotó: Kövesdi Miklós főhadnagy*

Katonahumor

Moziban

Kovács törzsszászlós nyugállományba kerül. Úgy gondolja, hogy annyi éven keresztül nem volt moziban a sok gyakorlat miatt, itt az idő, hogy bepótolja. Mivel sokan állnak sorba a jegyért, a pattogatott kukoricával kezd. Amikor meghallja, hogy ezer forint, így szól:

- Amikor én utoljára moziban voltam, akkor még 10 forint volt ennyi kukorica.

- Akkor most nagyon fogja élvezni az előadást, már hangja is van a filmnek.

Színházban

Kiss zászlós az előadás szünetéből visszatérve elbizonytalanodik, hogy melyik sorban is ültek.

- Elnézést, fiatalember - szól a sor szélén ülőhöz -, a maga lábára tapostam rá, mikor kimentem az imént?

- Igen.

- Gyere, drágám, megvan a sorunk - csillan fel a zászlós szeme.

A profi

Tóth szakaszvezető felesége be-megy a helyi vendéglátóipari egységre és megkérdezi a pultost:

- Elnézést, itt van a férjem?

- Nincs itt - feleli a pultos.

- De hát még nem is mondtam, hogy hívják!

- Nálunk soha senkinek a férje nincs itt.

Honvédelmi baleset

Nagy tizedes, jelentési kötelezettségének eleget téve felhívja a parancsnokát:

- Őrmester úr jelentem, leestem egy 8 méteres létráról.

- Úristen, mi baja történt? - kérdezi az őrmester.

- Jelentem, semmi.

- Hát az meg hogy lehet?

- Az első fokán álltam.

Születésnap

Deák őrmester nagy örömmel érkezik haza az egy hónapos gyakorlatról, hisz pont a születésnapja van.

A felesége keservesen zokog a lépcsőn ülve.

- Mi a baj, drágám? - kérdi az őrmester.

- Úgy szégyellem magam, képzeld, megfőztem a kedvenced, de a kutya megette, amíg egy pillanatra nem figyeltem.

Az őrmester hatalmas empátiáról téve tanúbizonyságot, így vigasztalja:

- Semmi baj, drága, ha kimúlik, majd veszek neked másikat.

Segítőkészség

Németh főtörzsőrmester szolgálatba készülődik reggel. Kellő alapos-sággal borotválkozik, ám a penge már nem mai darab.

- A francba! Ezzel a pengével még a nyakam sem tudnám elvágni - morgolódik.

- Beadjak egy nagykést? - kérdezi a felesége.

Baleset

Patkós őrzvezető a kantinban meséli a szakasztársainak:

- Képzeljétek, a feleségem autó-balesetet szenvedett.

- Mi történt? - kérdezik a többiek.

- Összetörte az autót, a rendőrök előtt meg azzal védekezett, hogy a másik fél fánkot evett és telefonált.

- A rendőrök mit mondtak erre?

- Azt mondták, ez nem mentesí-ti a felelősségre vonás alól, mert a saját nappalijában mindenki azt csi-nál, amit akar.

HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

Megjelenik évente hat alkalommal,
minden páros hónapban

Kiadja a Magyar Honvédség Parancsnokság

A KIADÁSÉRT FELEL:

Dr. Böröndi Gábor altábornagy

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Elnök:

Kriston István főtörzsszászlós,
a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa

Tagok:

Balog Sándor főtörzsszászlós

Bálint Ákos főtörzsszászlós

Bogya Sándor főtörzsszászlós

Dr. Murinkó Attila ezredes

Soós Lajos főtörzsszászlós

Tigyi István Zsolt főtörzsszászlós

Tömösközy Tamás Kálmán zászlós

A folyóirat kiadásában és terjesztésében
közreműködik a HM Zrínyi Térképészeti
és Kommunikációs Szolgáltató
Közhasznú Nonprofit Korlátolt
Felelősségű Társaság

FELELŐS VEZETŐ:

Kulcsár Gábor ügyvezető

ÁGAZATI IGAZGATÓ:

Dr. Bokodi-Oláh Gergely

SZERKESZTŐSÉGVezető:

Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy

Felelős szerkesztő: Kiss Zoltán

Olvasószerkesztő: Eszes Boldizsár

Szerkesztő: Gáspár Katalin

Korrektor: Apagyiné Gáspár Jolán

Tervezőszerkesztő: Gábor Mariann

Címlap: Dévényi Veronika

Szerkesztőségi titkár: Pásztor Júlia

A szerkesztőség címe:

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Telefon: 272-02, 459-5355,

fax: 459-5354

e-mail-cím: kiss.zoltan@hmrzinyi.hu

pasztor.julia@hmrzinyi.hu

Nyomdai kivitelezés:

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs

Szolgáltató Közhasznú

Nonprofit Kft. Sokszorosítóüzem

Felelős vezető: Pásztor Zoltán

Ár nélküli, belső terjesztésű kiadvány.

HU ISSN 1586-2917

A folyóirat teljes terjedelmében olvasható

a www.honvedelem.hu portál

kiadványok rovatában

A Honvéd Altiszti Folyóirat tagja
az Európai Katonai Sajtósövetségnek (EMPA)

Tigyi István Zsolt főtörzsszászlós

Történelmi visszatekiintés

Külföldi katonahősök magyar földben

OLASZ KATONAI TEMETŐ

A X. kerületi Új köztemető 1-es parcellájában (Kozma u. 8.) temették el az első világháború idején, Budapesten elhunyt olasz hadifoglyokat. Az olasz fél kezdeményezésére és költségére 1933-34-ben az ország területén eltemetett olasz katonák egy részét exhumálták, és a parcella földjébe helyezték végső nyugalomra. A katonai temető bejáratánál 54 táblán olvashatók az egyes sorokban nyugvó olasz katonák nevei. Az Olasz Köztársaság Budapesti Nagykövetsége évente itt tart megemlékezést az olasz hadsereg napja (november 4.) alkalmából. Az Új köztemető olasz katonai parcellájában 1541 katona nyugszik. A központi emlékmű Márton Ferenc alkotása.

TÖRÖK HŐSI TEMETŐ

Az első világháborúban a galíciai fronton elesett török katonák temetőjét 2001-ben újítták fel. A temető bejáratánál márványtáblába vésett emlékező felirat szerint „1916-1917 között a német déli hadsereg parancsnoksága alatt harcoló 15. török hadtest több mint 15 000 katonáját vesztette el”. A hősi halottak közül 480 főt, az 1926-ban kialakított budapesti török hősi temetőben helyeztek végső nyugalomra. Az itt eltemetettek között találjuk a magyar származású Lőrinc oğlu Musa sírját, de több iszlám hitre tért délszláv katonáét is.

Szöveg és kép: dr. Murinkó Attila ezredes

